

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΜΑΙΟΥ, 1868.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 435.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΩ (*).

ΜΕΤΑ Λοδοβίκον Ρόσσιον τὸν κλεινόν, οὐδένα ἄλλον ἔγωγε οἶδα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ἐπιστημονικῆς θεωρίας ἕνεκα, τὴν νῆσον Κῶν περιελθόντα καὶ τῶν ἐν αὐτῇ σωζομένων ἐπιγραφῶν συλλογὴν ποιησάμενον. Εἰς ἀπαρτισμὸν δὲ τῆς συλλογῆς αὐτῆς συνετέλεσαν ἐν μέρει μὲν οἱ ἐλλόγιμοι ἀδελφοὶ ἐμοὶ δ' ἀγαθοὶ φίλοι Δημήτριος καὶ Ἀναστάσιος Κ. Πλατανίσται, ἐν μέρει δ' ἐγὼ, τὰς διατριβὰς αὐτόθι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ποιούμενος, τινὰς μὲν ἐν παραθύρῳ κειμένας ἐπιδείξαντες τῷ ἀνδρὶ, ἑνίῳ δ' αὖ ἀπόγραφα παρασχόντες αὐτῷ ὅς καὶ ἐκδέδωκε πάσας ἐν φκελίῳ Α' καὶ Β' τοῦ γνωστοῦ πονήμα-

τος αὐτοῦ «Inscriptiones Graecae ineditae». Τὰς δ' ἐνταῦθα νῦν δίκην συμπληρώματος ἐκδιδομένας, ἐνεσκαίδεκα τὸν ἀριθμὸν ἀνελεξάμην τῷ παρελθόντι ἔτει, ὅτε βραχὺ διέτριψα εἰς τὴν νῆσον. Καὶ τῶν μὲν προτέρων ἐκτὼ τὰ ἀπόγραφα σὺν ἐκμαγείοις πανομοιούτοις μετέλθον ἐκ τοῦ μουσείου τοῦ εἰρημένου Δ. Πλατανίστου, ὃς λίαν φιλοτίμως καὶ δικακῆ καὶ ἀριζηλώτῳ σπουδῇ διατελεῖ καλακώμενος, οὕτως εἰπεῖν, καὶ τὰ ἐλάχιστα συντρίμματα τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς νήσου, καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐνεγκαμένης αὐτὸν πόλεως. Ἦν γὰρ ὅτε ἔθαλλεν αὐτὴ καὶ εἰς μέγα δυνάμειος ἦρτο· «πλήθος τε γὰρ ἀνδρῶν εἰς ταύτην ἠθροίσθη, καὶ τείχη πολυτελῆ κατεσκευάσθη, καὶ λιμὴν ἀξιόλογος. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ μᾶλλον ἠῤῥήθη προσόδοις τε δημοσίαις καὶ τοῖς τῶν ἰδιωτῶν πλοῦτοις, καὶ τὸ σέρονον, ἐνάμιλλος ἐγένετο ταῖς πρωτενοῦσαις πόλεσι» (1). Τὰς δὲ λειπομένας ἔνδεκα ἀντέγραψα ἐκ διαφόρων τῆς πόλεως μερῶν, ὡς περ ὑφ' ἐκάστη δηλοῦται. Ἡ δ' αὖ εἰκοστὴ τῆς Νέας ἐστὶν Ἐφέσου, καὶ αἰ μετ' αὐτὴν δύο τῆς Πάτμου.

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΑ. Τινὲς τῶν ἀνωτέρω ἐπιγραφῶν ἐξεδίδθησαν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1866 ἔτους διὰ τῆς Π α ν δ ὠ ρ α ς. Ἐπειδὴ ἔμοις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν σήμερον δημοσιευομένων ὑπάρχει ἑνιαχοῦ διαφορά τις ἀξία λόγου, (ὡς π. χ. ἐν τῇ Α', ἐν τῇ δ' μὲν Κ. Σακκελίῳ ἀναγνώσκει «Τιβέριος Καῖσαρ Θεοῦ σεβαστοῦ υἱός», ὁ δὲ πρῶτος ἐκδότης « Καῖσαρ Καῖσαρος », ἐν τῇ Γ', οὗτος μὲν «Φουρείων», ἐκεῖνος δὲ «Φουρσίων», ἐν τῇ ΙΖ', ὁ μὲν «Ποκλίου υἱοῦ εὐσεβοῦς», ὁ δὲ «Γορδίου υἱοῦ εὐσεβοῦς» κλ. ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον ν' ἀνατυπώσωμεν αὐτάς. Παρατηρητέον δὲ ἔτι ἡ γραφὴ τοῦ Κ. Σακκελίῳ φαίνεται ἀξιοπιστοτέρα, διότι φησὶ γνωστὸν καὶ ἱκανότητα καὶ ἐμπειρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν κί- κηται περὶ τῆς ἐπιγραφικῆς.

Τούτων δὲ τῶν δύο Πατμιακῶν ἐπιγραφῶν ἡ προτέρα μὲν, ἧτοι ἡ ΚΑ', εὐρέθῃ ἐντεταχισμένη ἐπὶ τοῦ στεγαστροῦ τοῦ δυτικοῦ τῆς μονῆς πύργου, ἦν καὶ

(1) Διδδ. Σικελ. ΙΕ', 76.

ἐξελών κατεθέμην ἐν τῷ συνοδικῷ, ἔνθα καὶ τινὰς τῶν ἄλλων ἐσπούδασα συναγγεῖν καὶ ἀποταμιεύσαι.

Ἐκδίδομαι δ' αὐτὴν ᾧδε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παρ' ἐμοῦ πρόσθεν ἐκδοθείσης συλλογῆς (1). Ἡ δ' ἑτέρα ἐκάλυπτεν ἀναστρόφως τὸν ἐν τῇ ἀριστερῇ γωνίᾳ τοῦ νάρθηκος τοῦ τῆς μονῆς ναοῦ ὑπάρχοντα παλαιὸν τάφον, καὶ ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου ἐκείνου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου ἀνακαλυφθεῖσα τῷ 1832, ἐξήχθη παραχρῆμα ἐκείθεν καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ νῦν συνοδικῷ τῆς μονῆς, ὃ τότε βιβλιοθήκη ἦν. Ὅτι δ' ἀνευρέθη δῆθεν ἐν τῷ τοῦ ἀπροστολείου ἐδάφει ὑπὸ τοῦ περιωνύμου Εἰρηναίου Θηραίου (Thiersch), ὡς ἀπεμνημόνευσε Ῥόσιος, τοῦτο οὐκ ἔχεται ἀληθείας. Τὸ ἀληθές ἐστίν, ὅτι πρῶτος ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἱστορίας χάριν εἰς τὴν νῆσον παραγενόμενος κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου, εἴληψε τῆς ἐπιγραφῆς ἀπόγραφον· ἀλλ' οὐκ ὤφθη που ἐκδοθεῖσα, ὅσα γ' ἐμὲ εἶδέναι. Τῷ γοῦν Ῥοσίῳ ἐστὶν ὀφειλομένη ἡ διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσίς τῆς ἐπιγραφῆς, ἐκδεδωκότι αὐτὴν ἐν τῷ προμνησθέντι πονήματι αὐτοῦ (2). Λίαν ὅμως σκοτεινὴν ἔκρινεν αὐτὴν ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος, ὡς καὶ ἐστὶν ἔντως, καθ' ἣν ἐποιήσατο ἀνάγνωσιν. Ἀλλὰ τῆς εὐκρινούς καὶ εὐστόχου ἀναγνώσεως αὐτῆς καὶ διαρρωτίσεως τὸ γέρας ἀποδοτέον ἐστὶ νῦν ἑτέρῳ τινί, τῆς σοφωτάτης καὶ ἄγαν φιλέλληνος Γερμανίας ἀγαστῶ γόνῳ καὶ τούτῳ, Φιλάρδῳ Βεργμάνῳ τῷ τῆς φιλοσοφίας διδάκτορι καὶ καθηγητῇ τοῦ Βρανδεμβουργείου γυμνασίου, Ἑλληνιστῇ δεινῷ καὶ τῆς οὕτω δὴ ἐπιγραφικῆς λεγομένης ἐξόχῳ γνώστῃ, μάλιστα δὲ περὶ τὸ ἀναπληροῦν εὐστόχως τὰ τῶν ἐπιγραφῶν χάσματα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, δοκιμωτάτος.

Ὅσον γὰρ κρίνειν παρέχεται ἡ παρ' αὐτοῦ ἐν Βερολίῳ ἐκδοθεῖσα τῷ 1860 Ἀρέκδοτος Κρητικῆ Ἐπιγραφῆ, λίαν περιεργὸς οὕσα, διὰ τε τὸ περιεχόμενον αὐτῆς καὶ τὸ τῆς διαλέκτου ἰδίωμα (3), ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ, περὶ ἧς ὁ λόγος, Πατμιακῆ, Σοφὸς ὁ ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιαῦτα (4).

Οὗτος τοίνυν, φιλολογικῶν ἔνεκα ἔρευνῶν ἀρικόμενος εἰς Πάτμον τῷ παρελθόντι θέρει, καὶ δίκμων περιήτοιμα διατρίψας, καὶ περὶ ἄλλα μὲν ἐν τῇ μοναστηριακῇ βιβλιοθήκῃ ἐνησχολήθη καὶ πρῶτιστα περὶ τὴν ἀντιπαρὰβολὴν τοῦ χειρογράφου τεύχους Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου (ἔργον, ὃ καὶ ἡμεῖς ποτε ἐξεπονήσαμεν) (5), ἰδίαν δ' ἐπέστησε προσοχὴν καὶ εἰς τὰς

(1) Ὁρα Ἐφημ. Ἀρχαιολ. ἔτ. 1863, τεύχ. ΙΑ', σελ. 238—66.
(2) Inscription. Graec. ined. Fascic. II, pag. 70—74.
(3) Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐστὶ συνθήκη τῶν Γερμανίων καὶ Ἰερωνυμίων μετὰ τῶν Πριαντιέων καὶ ἐκδίδεται ὡς ἑξῆς: « De Inscriptione Cretensi Inedita qua continetur Foodus a Gortyniis et Hierapyntiis eum Priansiiis factum. Scripsit Richardus Bergmannus. » (4) Ἐφ. Μήδ. στ. 681.
(5) Προσδοκίμῳ ἐστὶν ἐκδοεῖς νέα τῆς Διοδώρου ἱστορικῆς βιβλιοθήκης παρὰ τοῦ σοφοῦ τούτου ἀγδρός.

τῆς νήσου ἐπιγραφῆς· ὧν ἀπόγραφά τε καὶ ἐκμαγεῖα πανομοιότυπα μετεληφῶς ἐκδώσει πάντως ἀκριβέστερον ἅμα καὶ ἐπιστημονικώτερον ἢ ἡμεῖς. Τῆς οὖν ἐνδελεχοῦς τοῦ ἀνδρὸς καὶ προστετηκυίας μελέτης ἐπὶ τῆςδε τῆς ἐπιγραφῆς καρπὸς ἀξιόλογός ἐστιν ἡ καθόλου καὶ ὀρθοτάτη ἀνάγνωσις αὐτῆς. Ὁθεν καὶ τῇ συγκαταθέσει αὐτοῦ ἐκδίδομεν αὐτὴν, κατὰ τὸ παρ' αὐτοῦ τούτου ἐπιχαρίτως ἡμῖν χορηγηθὲν ἰδιόχειρον ἀπόγραφον, παρατιθέντες ἐκ παραλλήλου καὶ τὴν κατὰ Ῥόσιον ἀνάγνωσιν, ἣν εὐδηλοτέρᾳ γένηται ἡ διαφορὰ ἐκτέρως. Ἔστι δ' ἐπὶ πλακῶς λίθου λευκοῦ μήκους μὲν 1, 04, πλάτους δὲ 0,77, τὰ δὲ γράμματα, συνεζευγμένως ἐν μέρκεχραγμένῳ, τῆς δευτέρας εἰσι μετὰ τὴν σωτήριον ἐποχὴν ἐκατονταετηρίδος, κατὰ τὴν τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς διάγνωσιν.

Αἱ δ' ἐπιγραφαὶ εἰσὶν αἱ ἑξῆς·

Α'.

Τιβέριος καῖσαρ, Θεοῦ σεβ[ασ]τοῦ υἱός, σεβαστός, δη[μαρχικ]ῆς ἐξουσίας[τ]ὸ ἐπτακα[δέκατ]ον, [α]ὐτοκράτωρ τὸ $\bar{\nu}$, Κωίων ἀρχ[ουσι], β[ουλ]ῆ[ι], δημ[ω]ι χαίρειν. Ἀποδοῶν[ν] μ[ο]ι τῶν ὑμετέρων πρέσβ[ε]ων τό τε ψήφισμ[α] ὑμῶν καὶ ἀς ὑπέθεσθε αὐ[τ]οῖς πρ[ο]λε γ[ο]... ας, τῆς μὲν διαθέσεως ὑμῶν τῆς πρὸς ἐμαυτὸν ἐπαιν[ῶ],

10 .. ἐκεῖ .. δὲ καὶ πρότερον ..

Ἐφ' ἡμιτόμου πλακῶς λίθου λευκοῦ μήκ. 0,20, πλ. 0,28, π[άχ]. 0,8. Λυπηρὸν ὅτι οὐ διεσώθη τὸ ὅλον τῆς περιεργῆς ταύτης ἐπιστολῆς, ἥτις γέγραπται τῷ 20ῳ σωτηρίῳ ἔτει.

Β'.

Εἰρηναῖος Εὐαράτου Εὐάρατον Ἀχελώσ[ι] ἱερατεύσαντα Ἀπόλλωνος Δαλίου καὶ Διὸς Π[ο]λιέως καὶ Ἀθάνας καὶ δωδέκα Θεῶν καὶ μοναρχήσαντα Θεοῖς.

Ἐπὶ λίθου λευκοῦ μήκ. 0,77, πλ. 0,20· τὰ δὲ γράμματα τῶν μετὰ Χριστὸν πρώτων χρόνων εἰσὶν.

Γ'.

... ου Ἀρταμ[ι]τίου
... Δι[ὶ] καὶ Πο[σι]δάνια.
... αἰ πο- Ἐ. Ἀγωνάριον σ. . .
... πι καὶ ἡβώντων.
5 ... ες 5 Π. Πομπῆ ἐμμένει. Ε . . .
... ουσιγ Ζ εἰς Κυπάρισσον

* Ἀγωνάριον καὶ εἰς τὸ Δωδε- $\bar{\nu}$ ...
? Πυθόκλεια κάθειον, θυσία
... ἡβώντων καὶ ἀγωνάριον $\bar{\nu}$ ...
40 ... Κυπάρισσον 40 ἀνήθων. $\bar{\nu}$ ...
... ὑπη- I Πυθόκλεια Διὶ
... . εἰ $\bar{\iota}$ α Σωτήρι.
... . αἰώ $\bar{\iota}$ β Παρὰ Διονύσιω.
15 ... ομα 15 $\bar{\iota}$ ε Ἐπὶ Δάλιον.
... . ομο $\bar{\iota}$ θ. Πομπῆ
... . ων Μουσῶν.
... . ιπιτοις $\bar{\kappa}$ ε Πομπῆ βα-
... . ταις σι[λ]εῖ Ἀττ[ά]λω.
20 ... Δάλιον. 20 $\bar{\kappa}$ ε Ἀγωνάριον ἡβώντων.
Κυπάρισσον $\bar{\kappa}$ ππ Ἀπόδειξις
... . βουλή. διδασκάλων
καὶ κεφαλαίου?

Ἐπὶ τμήματος λίθου λευκοῦ μήκ. 0,28, πλ. 0,31, ἐν τριπλῇ γεγραμμένῃ σελίδι, ὡς ἀνωτέρω δρᾶται· τὰ δὲ γράμματα τῶν ὑστέρων Μακεδονικῶν εἰσι χρόνων. Λανθάνει με, τό γε νῦν ἔχον, ἐνδείξ τῶν χρηζόντων μοι βιβλίων, ἀν σώζηται που καὶ ἄλλη τις τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐπιγραφή. Τὸ κατ' ἐμὲ ἄρα ἀναγραφὴ ἐστὶν αὕτη τῶν παρὰ Κώϊοις ἐορτῶν, ἥτοι ὡς ἂν εἴποιμεν νῦν: Ἐορτολόγιον. Ἐν τῷ στίχ. 4 τῆς δευτέρας σελίδος ἀνεπλήρωσα τὸ χάσμα γράψας Ἀρταμ[ι]τιου, ὅς ἦν τῶν Κωϊκῶν μνηῶν, ἀπαντῶν καὶ ἐν ἄλλῃ τῆς νήσου ἐπιγραφῇ (1). Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι Δωρικαὶ πόλεις εὐρύνονται τὸν αὐτὸν ἔχουσαι μῆνα, οἷον ἡ Ῥόδος καὶ αἱ Σικελικαὶ Ἐρυξ, Γέλα, Κατάνη, Πάνορμος, Ἄκρα (2). Ὁ δ' αὐτὸς μὲν ἀπαντᾷ καὶ ἐν ταῖς τῆς Ὀλβίας ἐπιγραφαῖς (3), καὶ ἦν ἔσδομος τὴν τάξιν, ἀντιστοιχῶν τῷ Ἀπριλίῳ. Καινοφανῆς τις δοκεῖ καὶ ὁ ἐν στίχ. 3. καὶ ἐφεξῆς ὑποκοριστικὸς τύπος: Ἀγωνάριον. Ὁ δ' ἐν στίχ. 5 μνημονεύμενος Εὐμένης ἐστὶ κατὰ λόγον πιθανὸν ὁ τῷ ὀνόματι τούτῳ δεύτερος τοῦ Περγάμου βασιλεὺς, ὅς, κατὰ Στράβωνα· «κατεσκεύασε τὴν πόλιν καὶ τὸ Νικηφόρειον ἄλσος κατεφύτευσε, καὶ ἀναθήματα, καὶ βιβλιοθήκας, καὶ τὴν ἐπὶ τοσούτῳ κατοικίαν τοῦ Περγάμου τὴν νῦν οὖσα ἐκεῖνος προσεφιλολόγησεν» (4). Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἐν στίχ. 49 Ἄτταλος, ἐστὶν ἴσως ὁ τοῦ Εὐμένους τούτου υἱὸς ὃ καὶ Φιλομήτωρ ἐπονομαζόμενος, ὅς τελευτήσας (τῷ 133 π. χ.) Ῥωμαίους κηρονόμους

(1) Ross Inscript. Graec. ined. Fascic. II, pag. 60.
(2) C. F. Hermann Ueber Griechische Monatskunde etc. s. 108. Goetting. 1844.
(3) P. Becker Ueber eine Sammlung unedirter Henkelinschriften etc. Leipz. 1862.
(4) IG, δ', § 2.

τῆς ἐκτουθ βασιλείας (1). Τὸ δ' ἐν στίχ. 10 καὶ 21 τῆς πρώτης σελίδος καὶ στίχ. 6 τῆς δευτέρας: Κυπάρισσος, εἴη ἂν ἱεροῦ τινος χωρίου ἢ ἄλσους ὀνομα. Τίς δ' ἦν ἄρα ὁ Πυθοκλῆς, ἀπ' οὗ τὰ Πυθόκλεια (στίχ. 41) εἰς τιμὴν καθιέρωνται τοῦ Σωτήρος Διός; πιθανὸν ὅτι τῶν ἐγγχωρίων τις. Αἱ ἐν τῇ δευτέρᾳ σελίδι στίχ. 13 καὶ 20 λέξεις: Ἡβώντων, εἰσὶ κατὰ σύμπτυξιν γεγραμμέναι οὕτως: ΗΒ. Περὶ δὲ τοῦ ἐν στίχ. 21 τῆς αὐτῆς σελίδος πρότεταγμένου μονογράμματου οὐκ ἔχω ὅ τι καὶ εἴποιμι. Μὴν τὴν ἔννην καὶ νέαν δηλοῖ τοῦ μηνός;

Δ'.

... κεφαλ...
... ἐκ Κῶ, ἀγαγὲν δὲ ἡ Κ[ω]ίων ἢ ξένων τῶν Ἀπόλλωνι. ὡς ἄλλο ἢ τὰ διχομηνια
5 ι]... ἐπιβρεζέτω, τελέων
... μὴ ξενικὸν στράτευμα
α]... α φέρειν ἐπ' Ἀμφιαρηιδ
... ἀνά? μῶν καὶ ἀμνὸν καὶ
... ἀδε Ἰσθμιώταις διδ
10 ... ὑπὲρ τὰς πόλιος α
... ν ἱαρεωσύναν τ
... . αἰ τις καμε τ
... τ]ᾶμ πόλιν ἐξω μ.
... . θαι ζαμιοώντω
20 ν]... ἐων ἢ πᾶν ἱαρέων?
... νο ἡ γυναικὸς
... τ]ριακόντα ἀμέρας].
... ἄστ...
... . τρια...

Ἐπὶ τμήματος λίθου λευκοῦ μήκ. 0,30, πλ. 0,48, π[άχ]. 0,8· τὰ δὲ γράμματα τῶν καλῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων. Οἱ ἐν στίχ. 9 ἀναφερόμενοι: Ἰσθμιώται, ἦσαν δῆμος τῆς αὐτῆς νήσου παρὰ τὴν σημερινὴν κόμην Κέφαλον, (οὐχὶ Κεφαλαῖς, ὡς παρὰ Ῥοσίῳ ἐσφαλμένως γέγραπται), ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν αὐτῶν εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν ὁ δᾶμος ὁ Ἰσθμιωτῶν κτλ. ὅς βλέπει παρὰ Ῥοσίῳ (2). Τὴν δ' ἐναλλαγὴν τοῦ $\bar{\nu}$ πρὸ τοῦ $\bar{\pi}$ καὶ $\bar{\varphi}$ εἰς $\bar{\mu}$ ὡς ἐν τῷ: Τᾶμ πόλιν (στίχ. 13), καὶ: Τᾶμ φυλέων (ἐπιγρ. II, στίχ. 4), καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις ἐπιγραφαῖς μὲννημα ἰδῶν.

(1) Στρ. αὐτ. — Ἀππιαν. Μισρ. § 62. — Πλούτ. εἰς Τιβ. Γράμχ. 18.
(2) Inscript. Graec. ined. Fasc. III, pag. 43. εφ. — Περίλ. καὶ Reisen auf den Inseln d. Aeg. Meer. τεύχ. Β', σελ. 89 καὶ Γ', ἱστορ. 34.

Ε΄.

α.

..... ουσεο ...
 ..... θεν διελ ...
 ..... έμισθώσαντ
 5 ο] ..... τελευντ ...
 ..... ηται ύπάρχε[ν.
 ..... άτου παρά δε
 ..... ν μισθωσάντω[ν
 ..... α γραφάν ποιήσας
 10 ..... τι δέηι περι τών
 .. ά]φρέσθων αίρεθένε
 6΄.

.. ον... τίδας Χαρμίνου
 και ύπέρ τών ύών Άριστο-
 ... Άρχιδάμαντος χιλία
 15 ς, ύ?]ού πεντήκοντα,
 ..... ς Τιμαξένου πεντήκοντα,
 ..... νης Δύρκωνος εκατόν,
 ..... όλογος Σμένδρωνος
 ... ιακοσίας, Αίσχύλος
 20 . εί]κοσι, Άλέξανδος Ήρακλεί-
 του] χιλίας, Άρεδιίκης Ξενοδί-
 κου] τριακοσίας, Άγήτωρ
 Σώπ]ατρος εκατόν, Άρισταγόρ[ας
 Χ]αιρέα και ύπέρ τών ύών τριακοσίας,
 25 ... λου [ύ]οι Πτολεμαίος Λεόντιος
 πεν]τήκο[ντ]α, Άρχιωνίδας
 πεν]τήκο[ντ]α, Άρίστων Άρίστωνος
 Σ. Άρισόφιλος Λυκαίου(sic) πεντήκο[ντ]α,
 ... ς και ύπέρ τών ύών Ήπικλεϋς

γ΄.

30 ... λου πεντήκοντα, Διόφαντ[ος
 Δαμ?]άτριος Άλεξία εκατόν, Διάκω[ν]
 Δ]ικαιάρχου Καλύμνιος εκατόν,
 δια]κοσίας
 ... Ήρα]κλείτου ύπέρ αυτού και
 τών ύών αυτού?]τετρακο-
 σίας .....

Επί τμήματος πλακός λίθου λευκού μήκ. 0,35, πλ. 0,29, πάχ. 0,10' τὰ δὲ γράμματα τῶν Μακεδονικῶν χρόνων. Ἔστι δὲ τριμερῶς κεχραγμένη, ὡς ὑποδεικνύω διὰ τῶν χαρακτῆρων αβγ, εἰ καὶ συνειρμένα δοκοῦσιν εἶναι τὰ ἠγούμενα τοῖς ἐπομένοισι. Σημειώσεώς ἐστὶν ἀξία ἡ συστολή τῆς διφθόγγου αἰ εἰς τὸ ε ἐν τῇ καταλήξει τοῦ ἐν στίχ. 11

ἀπαρεμφάτου· τί δ' ἄλλο τοῦτο δηλοῖ, εἰμὴ ὅτε (παρὰ τὴν τῶν Ἑρασμιῶν δόξαν) ὁμοίφθογγον ἦν τὸ ἐπιλὸν τῇ τοιαύτῃ διφθόγγῳ;

δ΄.

Τὸ μνημεῖον Φουρσίων,
 Ἀττάλου, καὶ Δαμᾶ, καὶ
 Δημητρίου· ἐν ᾧ κη-
 δευθήσονται αὐτοὶ
 5 καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ
 τέκνα, καὶ εἴ τινες αὐτοὶ ζῶν-
 τες συνχωρήσουσιν. Ἐὰν δέ
 τις παρὰ ταῦτα ποιήσῃ ἀπο-
 τείσει Ἀρτέμιδι Κινδυά-
 10 δι ✕ Φ Ϛ

Ἐπὶ πλακός λίθου λευκοῦ μήκ. 0,37, πλ. 0,45, πάχ. 0,10' τὰ δὲ γράμματα τῆς δευτέρας ἰσως μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος τὸ ἐν στίχ. 1 ὄνομα: Φουρσίω, ἔστι πιθανῶς τὸ τοῦ γένους τῶν Ἑξῆς καταλεγόμενων τριῶν προσώπων. Ἐν στίχ. 7 βλέπομεν τὸ ν ἄτρεπτον φυλαττόμενον πρὸ τοῦ χ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐν πλείσταις ἄλλαις μακρῶ τῆς-δε ἀρχαιοτέραις ἀπαντῶμεν ἐπιγραφαῖς. Ἡ δ' ἐν στίχ. 9: Ἀρτεμις Κινδυάς, ἀπὸ Κινδύης ἐπικέκληται χωρίου τῆς Καρίας, παρὰ τὰ Βαργύλια (1). Τὸ δ' αὖ ἐν τῷ τέλει σημεῖον, ὅπερ ἐστὶ τὸ γράμμα Χ, κεραίχ κατὰ μέσον διατεμνόμενον, δηλοῖ μονογραμμάτως τὴν λέξιν: Δηγάρια, ἀργυρᾶ πάντως, ὡς ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀριθμοῦ Φ' συνάγεται ἦν δὲ τὸ ἀργυροῦν δηνάριον ἰσότημον περίπου τῇ Ἀττικῇ δραχμῇ. Τρεῖς δὲ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐπιγραφαὶ περιλαμβάνονται ἐν ταῖς τῆς Περίνθου ἀνεκδότοις, ταῖς ὑπὸ τοῦ μουσοτραφοῦς Σ. Ἀριστάρχου μετὰ σημειώσεων πολυμαθῶν ἐκδοθείσαις ἐν τεύχ. Ε'—Σ' τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήν. Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἧτοι ἡ Β', ἡ Ζ' καὶ ἡ Η' (2).

Ζ΄.

Φιλήτου
 οἰκονόμου
 τῆς Κῶων
 πόλεως
 5 οἰκονομή-
 σαντος ἐτη
 ΚΓ
 ἀμέμπτως.

Επί πλακός λίθου λευκοῦ μήκ. 0,44, πλ. 0,34, πάχ. 0,10' τὰ δὲ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν εἰσι

(1) Στρ. ΙΔ', σ', § 20. (2) Σελ. 263, 265 κ. 266.

Θ΄.

Τοί]δε ἐστεφανώθην ἀρχεῦσα[ν-
 τες καὶ τὰ ἱερά ἐχθύσαντες κατὰ τ
 ἂ πάτρια ταῖς Νύμφαις, καὶ δεξά-
 μνοι τὸς φυλέτας ἀξίως τῶν
 5 Θεᾶν: Χάρμιππος Χαρμοκλεῦς,
 Διοκλῆς Ἐπινίκου,
 Νικήρατος Νικοστράτου,
 Διογένης Νικοστράτου,
 Χαρμίδας Αἰνησία,
 10 Διοκλῆς Ἀρχεδάμαντος,
 Λύκαιθος Αἰνησία,
 Τελέσειππος Παρμενίσκου,
 Διοκλῆς Ἀπολλοδώρου,
 Παρμενίσκος Χαριδήμου,
 15 Νικήρατος Νικηράτου,
 Δράκων Θράσωνος,
 Ἀρισταγόρας Σίμου,
 Λύκανθος Παρμενίσκου,
 Ἀρισταγόρας Διοκλεῦς,
 20 Ἐπίνικος Ἀρισταγόρα,
 Πυθίων Ἀρχεσίλα,
 Παναμίας Μαϊδάτα,
 Τίμαρχος Ἀριστογένου,
 Τελέσειππος Ἀριστίππου,
 25 Νικηφόρος Νικηράτου,
 Χάρμιππος Παρμενίσκου],
 Ἀρχίδαμος Ἀρίστωνο[ς],
 Φιλοκλῆς Τεισάρχου τοῦ
 Ἁρακλείτου, Χαρμοκλῆς
 Χαρμίππου, Θεόδωτος
 .. ναμ ..

Εὑρηται ἐν τῷ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν οἰκῷ τοῦ Ἀντωνίου Γ. Παντελόγλου, ἐπὶ στήλης λίθου λευκοῦ, εἰς μείουρον ἀποληγούσης, μήκ. 0,76, πλ. κάτωθεν μὲν 0,33, ἄνωθεν δὲ 0,30, καὶ πάχ. 0,8' τὰ δὲ γράμματά εἰσι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Τοῦ ἐν τῷ στίχ. 4 παθητικοῦ ἀορίστου ἡ εἰς ἠν κατάληξις ἀντὶ τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου ἦσαν, σπανιώτατός ἐστὶ τύπος κατὰ συγκοπὴν· οὐ τινοσ ἐν καὶ μόνον παράδειγμα φέρει ἐξ ὀμήρου ὁ Κρύγερος ἐν τῷ Περὶ διαλέκτων (1), ἧτοι τό

Τοῖοι τοι, Μενέλαε, μιάνθη ἄμματι μηρόν
 Εὐφύεες .....

καὶ τοῦτο, ἀμφιγνοῶν πως, πότερον γ' δυϊκόν ἐστὶ πρόσωπον ἢ πληθυντικόν; Παρατηρητέα δὲ καὶ ἐν τῷ: Ἐχθύσαντες τοῦ στίχ. 2 ἡ τοῦ ψιλῶ κ εἰς τὰ

χρόνων. Τὸ ὄνομα: Φιλῆτας ἀναμνηστικῶς ἡμᾶς ἕτερον ὁμώνυμον Κῶον, ἄνδρα ἐπίσημον, τὸν γραμματικὸν Φιλητᾶν, διδάσκαλον χρηματίσαντα Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου, γεννηθέντος, ὡς γνωστὸν ἐν Κῶ (1). Τὸ δὲ Οἰκονόμος, συνώνυμον τῷ Ταμίας ἐστὶν ἐνταῦθα. Τοιοῦτος ἦν καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ μνημονευόμενος: Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως Κορίνθου (2). Καὶ ἄλλη δὲ ὁμοίε ἐπιγραφή τῆς αὐτῆς νήσου εὑρηται ἐντετειχισμένη ἔξωθεν τοῦ ἐν τῇ πόλει ναοῦ τῆς Παραγίας τῆς Γοργεπηκού, ἔχουσα οὕτως: Διονυσίου πόλεως Κῶων οἰκονόμου· ἡ καὶ ἐκδέδοται ὑπὸ Ῥοσίου. Ἐπεὶ δ' ὁ λόγος Γοργεπηκού ἐπεμνήσθη, ὅπερ ἐστὶν ἐν τῶν πολλῶν τῆς Θεομήτορος ἐπιθέτων (ἐκ τοῦ γοργῶς ἐπακούει), διορθωτέα, ὁδοῦ πάρεργον, ἢ ἀπὸ περιγραφῶν περιηγητῶν ξένων εἰσερπύσσασα εἰς τὴν Πανδώραν ἐσφαλμένη γραφή: Γοργοπίκου (3). Καὶ ἐν Νικαίᾳ δὲ τῆς Βιθυνίας ὑπῆρχε μὴ βρασιλικῆ τῆς Γοργεπηκού, ἧς μνεῖα γίνεται ἐν συνοδικῷ τινι σημειώματι, γεγονότι τῷ 1250 ἐπὶ πατριάρχου Μανουὴλ τοῦ Β', ἐνθα καὶ περιώνυμος καὶ πανυπέρλαμπρος λέγεται, ἐπικεκλημένη δὲ καὶ τῶν Σάρδρων (4).

Η΄.

..... σιν ἂ δ ..
 ..... τελέω .. νται κατὰ [φ]υλ[ᾶ
 ς?]. .. όντων .. .. να δὲ τῶν δυμα.
 λων παρὰ τὰ ἀνα .. διτῶν τᾶμ φυλέων .. .. αι
 5 παρὰ τὸ Δαμάτριον[θούον?]των ἐκάστωι ἱερά. ἰλο μέτ
 ρου?] ἡμίεκτον ἐκάτερον, καὶ [κύ]λικες καινὰς τρεῖς, ε
 ..... καὶ .. να .. ν. σαν ταῦτα παρέχοντι τὸν .
 ..... καὶ θυον .. ον .. νομένο. Ἁρακλεῖ ἐς κο-
 ..... ναψην κάκ το .. τανυ ταί ἀμέραι Ἁρακλεῖ
 40 ..... αλον θου . τ ... τον θύει ω ἱκρεῦς τῶν δε
 ..... [ἱερά διδο ... βιο αν . ριλημε .. να καὶ σπυ-
 ρίδας?] εἰς τε ταύτης καὶ μέλιτος τέτορες κοτύλ-
 αι, καὶ τυροὶ οἱ[ε]οὶ δυώδεκα, καὶ ἱπνὸς καινὸς καὶ ν
 .. ν .. ακθος κοτυλεῶνα χοῦς, καὶ οἴνου τρία.

Επί τμήματος στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,52, πλ. 0,46, πάχ. 0,13' τὰ δὲ γράμματα τῶν Μακεδονικῶν εἰσι χρόνων. Ὅτι ἱερὸν τῆς Δήμητρος (τὸ ἐν στίχ. 0' Δαμάτριον) ἦν ἐν Κῶ, ἐν ᾧ ἐώρταζον οἱ ἐγγχώριοι εἰς τιμὴν αὐτῆς τὰ Θαλύσια, μανθάνομεν καὶ ἐκ τοῦ Θεοκρίτου (5).

(1) Βλ. Θεοκρ. Εἰδ. ιζ', στ. 56. κ. εἵ.—Καλλιμ. Ὑμν. εἰς Δῆλ. στ. 163.
 (2) Ῥωμ. ις', 23.
 (3) Τόμ. ΙΓ', σελ 202 ἐρ. καὶ ΙΔ', σελ. 143 κ. 416.
 (4) Βλ. Joh. Leunclav. Graeco-rom, tom I, pag. 240.—Περὶ καὶ I. Καντακουζ. Γ', κδ'.
 (5) Εἰδὸλ. Ζ'.

(1) § 39. Ἀγώμ. Μ ι α γ ω μ. (2) Ἰλ. Δ', σ. 146.

ἀντίστοιχον αὐτοῦ δασύ χ' ἐναλλαγή (1). Ὡς μοναδικὸν δ' αὖ παράδειγμα πληθυντικῆς γενικῆς πρωτοκλίτων θηλυκῶν ὀνομάτων, εἰς ἀν, παρατίθεται Κρύγερος τοῦτ' αὐτὸ τὸ Θεᾶν ἐκ τοῦ Ησιόδου (2), ὡς ἀμφίβολον ὁμῶς (2). Ἀλλ' ἡ Κωική ἐπιγραφή ἐπισφραγίζει νῦν τὸ ὄρθον τῆς Ησιοδείου γραφῆς.

I'

Ἡ γερούσια ἐτείμηνσεν Γάιον Οὐαλέριον Οὐλπιανὸν (ἀνδριάντος ἀναστ)άσι(ι), ποιησαμένης τὴν ἀνάθεσιν τοῦ ἀνδριάντος τῆς ἀδελοφῆς αὐτ(οῦ)Οὐαλερίας? ...

Εὑρηται ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ ἐν τῷ προαστείῳ Ἀσπα ναοῦ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἐπὶ λίθου λευκοῦ μήκ. 0,56, πλ. 0,56· τὰ δὲ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν εἰσι χρόνων. Μόνον δὲ πάντων τὸ ἀρκτικὸν Η ἐστὶ συνεζευγμένον τῷ Γ. Ἡ ἐν στίχ. 5 διὰ τοῦ ε μακροῦ δωρίζουσα δοτικῆ: Ἀναστάσι, παρῆχεν ἀν εἰκάζειν, ὅτι καὶ ὁ ἐν στίχ. 2 ἀόριστος δωριστὶ εἶδει γραφῆσαι: ΕτεμΑσεν, εἰμὴ καταφανὲς ἦν ἐν τῷ λίθῳ τοῦ Η τὸ δεξιὸν σκέλος, καθέτως ὄν κεχαραγμένον καὶ οὐκ ἐπικλινῶς, ὡς τὸ τοῦ Α. Μέσον δὲ τῆς αὐτῆς δοτικῆς καὶ τοῦ Ποιησαμένης, φέρεται ἐν τῷ λίθῳ σημεῖόν τι τῷ καθ' ἡμᾶς μικρῷ ὑψηλῷ παρεμφορῆς, μετὰ πνεύματος ψιλοῦ ἄνωθεν, ἥτοι: 3· ὅπερ ἐμοὶ γοῦν ἀσύμβλητόν ἐστι. Στίξεως ἄρα γέ ἐστι σημεῖον;

IA'

Διὸς Φατρίο[υ α. ναιας, Εὐρυανακτ[ιδαν.

Εὑρηται ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐπὶ στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,65, πλ. 0,28· τὰ δὲ γράμματα τῶν λαμπρῶν εἰσι τῆς Ἑλλάδος χρόνων. Ἡ ἐν στίχ. 4 γραφή: Φατρῖου ἀντὶ Φπατρίου, ἀν μὴ ὑποληφθῆ σφάλμα τοῦ λιθοξόου, λίαν ἐστὶ περιεργός. Οὕτω δὲ καὶ ἐν

(1) Παραπλησία ἐναλλαγή τοῦ κ εἰς γ πρὸ τοῦ δ ἀπαντᾷ ἐν τῇ παρὰ τοῦ ἀοιδίου Α. Μουστοζόου ἐν τῇ Α ἰ γ ι ν α ἰ φ τῷ 1831 ἐκδοθείσῃ ἐπιγραφῇ Α' τῆς Σύρου (ἴδε Αἰγιναικῆς ἀριθμ. Α' σ. 11-14.) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. (2) Θεογον. σ. 44. (3) Περὶ Διὰ λ. § 18, 5, σημ. 5.

τῷ ΣΞΓ' χειρογράφῳ τούτῃ τῆς Πατριάρχης βιβλιοθήκης, ὅπερ γέγραπται περὶ τὴν δεκάτην ἑκατονταετηρίδα, ἀπαντᾷ ἡ γραφή Φατρία, ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀρχαίαν διαίρεσιν τῶν τῆς Ἀττικῆς κατοίκων (1). Περὶ δὲ τῆς ἐν στίχ. 2 λέξεως σκοπεῖταισαν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. Οἱ Εὐρυανακτίδαι τοῦ 3 καὶ 4 ἦσαν πάντως φυλὴ ἢ δῆμος τῆς νήσου, ὡς περ καὶ οἱ Ἀντιμαχίδαι, περὶ ὧν σεσημειῶται μοι ἀλλαχοῦ (2).

IB'

Σάτυρος Σατύρου

Καὶ αὕτη ἐν τῷ ἐδάφει εὑρηται τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἐπὶ στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,79, πλ. 0,34· τὰ δὲ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν εἰσι χρόνων.

II'

Διὸς Ἰκεσίου, Σιμωνιδαν.

Καὶ αὕτη εὑρηται ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἐπὶ τμήματος στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,45, πλ. 0,26· τὰ δὲ γράμματα τῶν λαμπρῶν εἰσι τῆς Ἑλλάδος χρόνων. Τὸ λελωθῆναι ἀρκτικὸν γράμμα τῆς δευτέρας λέξεως ἀνεπλήρωσα διὰ τοῦ ξ οὐκ εἶς εἰκασίας ἀγόμενος, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐτι διακρινομένων δύο τοῦ ξ κεραιῶν, τῆς μὲν ἄνω νενευκυίας, τῆς δὲ κάτω, ὡς περ ἔχει δηλαδὴ τοῦ γράμματος τούτου ὁ ἀρχαιότερος τύπος. Φυλὴ δὲ ἡ δῆμος τῆς νήσου ἦσαν ἀναμφιλέκτως καὶ οἱ Σιμωνίδαι ἥτοι Σιμωνίδαι οὔτοι.

IA'

Ἀρχοντος τοῦ πλ. . . . Δαμ[ασί]λα τοῦ Ο . . . . Σώσου τοῦ Τη . . . . Χοροκλέους τοῦ [υ] . . . . Μηδείου τοῦ Καρ . . . . ?Β[ασιλέ]ννου τοῦ . . . . . δωνος τοῦ Φ . . . . . συμαχο . . . . .

(1) Ἐστὶν ἐκ τεμαχίου εἰλημμένου ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Αθηναιῶν πολιτείας ὃ περιέχεται ἐν εὐσυνόπτεισι τισὶ σχολίοις, ἐπιγεγραμμένοις Α ε ἱ ε ι ε μ ε θ' ἰ σ τ ο ρ ἰ ω ν, εἰς τοὺς Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου λόγους, καὶ εἰς τὴν Θεουκιδίδου Ξυγγραφὴν. Τούτων δ' ἀπόγραφα, μετὰ καὶ τῶν ἐκ τοῦ Ν' χειρογράφου τούτου Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου παρεκβληθέντων μοι διαφερόντων ἀναγνωσμάτων τοῦ κειμένου, προσήνεγκα οὐ πρὸ πολλοῦ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ, ἐν ἐκδοθῆσιν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ περιοδικῷ αὐτοῦ συγγράμματι. (2) Πανδ., τόμ. ΙΖ', σελ. 167.

Ἐπὶ τμήματος λίθου ὑπομέλανος ἀναστροφῶς ἐντετειχισμένου ἐν τῷ αὐλείῳ τοίχῳ τουρκικοῦ τινος οἴκου, κατὰ τὸ πέρας τοῦ προαστείου Ἀσπας· τὰ δὲ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν εἰσι χρόνων.

IE'

Λάμπων Ἐρμωνος Ἀλικαρνασσεύς.

Εὑρηται ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Γεωργίου Θεομανάκη, ἐπὶ τμήματος βάρου λίθου λευκοῦ μήκ. 0,47, πλ. 0,58, πλάτ. 0,50· τὰ δὲ γράμματα τῶν Μακεδονικῶν χρόνων εἰσίν.

IG'

.. κοσ . . . . . ου Βάσσου [ἀρχι]άτρου, ἐτῶν ΚΑ.

Καὶ αὕτη ἐν τῷ τοῦ ἄνω εἰρημένου κήπῳ κείται, ἐπὶ τμήματος λίθου λευκοῦ μήκ. 0,57, πλάτ. 0,30, πλάτ. 0,10· τὰ δὲ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰσίν.

IZ'

Ποπλίου Σεξιτιλίου Γορδίου υἱοῦ εὐσεβοῦς, Ῥοπιλίας Ποπλίου θυγατρὸς, Ὀλυ . . . Ποπλίου, 5 Σεξιτιλίου Ποπλίου, υἱοῦ Πωλ . . . . ος.

Ἐπὶ λίθου λευκοῦ ἐντετειχισμένου ἐν τινὶ παρὰ τὴν ἀγορὰν ἐρειπίῳ, μήκ. 0,66, πλάτ. 0,30· τὰ δὲ γράμματα τῶν ὑστέρων Ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰσίν.

III'

Φιλοκαίσαρες

Χ Χ Χ Ἄντι[π]ατρος Ἀρισταγόρας Λεύκιος . . . . . δου Τελεσίππου Ἀβοριῆνος Λευφύσει] δὲ φύσει δὲ χίου υἱὸς Κά . . . . . ος Αἰσχύλου τλος στρατα- 5 στρατα]γήσας στραταγήσας, γήσας Θε- Θεοῖς. Θεοῖς. οῖς. . . . . ε. ρεῦντος Ὀνησά]νδρου . . . . .

Εὑρηται ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἐν τῷ προαστείῳ Ἀσπα κήπου τοῦ Ἰωάννου Π. Ἀποστολίδου, ἐπὶ λίθου λευκοῦ, μικρῷ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον καὶ τὴν

κάτω πλευρὰν τεθραυσμένου, μήκ. 0,80, πλ. 0,43, πλάτ. 0,18. Φέρει ὁ λίθος τρεῖς κύκλους προστύπους ἰσομεγέθεις τε καὶ συνημμένους ἀλλήλοις, ἡρέμα δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐξογκουμένους, φρακοῦ δίκην ὧν ἐκαστός ἐστι διαμέτρου 0,29. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ δαπέδου τοῦ λίθου καὶ ὑπερθεῖν τοῦ μεσαίου κύκλου κεχάρκαται τὸ Φιλοκαίσαρες, ὑποκάτωθεν δὲ, καθ' ὅλον τοῦ λίθου τὸ μήκος οἱ δύο λελωθῆναι στίχοι: ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν κύκλων φέρονται αἱ παρατεθειμένοι τρεῖς ἐπιγραφαὶ, ἐν κεφαλίδι ἔχουσαι τὸν ἐμοὶ γοῦν, ἀσύνητον χαρακτῆρα Χ. Τὰ δὲ γράμματα εἰσίν ἴσως τῆς πρώτης ἀρχομένης ἑκατονταετηρίδος μετὰ Χριστόν.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ

IO'

Ἐπερ εὐχῆς καὶ σωτηρίας παντός τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐγένετο τὸ ἔργον τοῦ ἐπεὶ τοῦ ὁσειστάτου ἡμῶν ἐπ 15 εισκόπου Ἀριστοκράτου.

Εὑρηται ἐπὶ στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,57, πλ. 0,24, ἐντετειχισμένη ἀριστερόθεν τῷ εἰσόντι εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως· τὰ δὲ γράμματα εἰσι τῆς πέμπτης ἴσως μετὰ Χριστόν ἑκατονταετηρίδος. Ἀναμφίβολον ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἀναφέρεται εἰς ναὸν κτισθέντα ἐπὶ Ἀριστοκράτους Κῶων ἐπισκοποῦντος. Ἀλλὰ τίς ὁ ναὸς οὗτος, οὐ πάνυ τι δῆλον, ἅτε δὴ τοῦ καθ' ἡμᾶς ναοῦ τῆς μητροπόλεως οὐ τοσοῦτον ὄντος ἀρχαίου, καὶ τῆς ἐπιγραφῆς οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐν ᾧ ὁράται τόπων ἐντετειχισθείσης.

K'

Ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

† Ἀνηγέρθη ἐκ βάρων ἐπὶ Β[ασιλείου καὶ Κωνσταντίνου τὸν [εὐ]σεβεστάτων καὶ ὄρ.

θοδό || [ξων βασιλέων, ἐπὶ Σεργίου πατρι-
άρχου? καὶ Θεωδώρου ἀρχιεπισκόπου Ἐ-
φέσου, [ἐπὶ ἔτους, σφκζ', ὑπὸ Ἰωάννου Πρ-
[εσβυτέρου?] †

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην εἶδον πέρυσιν ἐν Νέξ Ἐ-
φέσῳ (τῇ τουρκιστὶ Κοδς-άδασι = Πτηρόνησος
καλουμένη ἀπὸ τοῦ προκειμένου νησιδίου) ἐπὶ λίθου
λευκοῦ ἐντετειχισμένου ἐν τῇ προσαρκτίῳ γωνίᾳ τοῦ
αὐτόθι ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τετρασυσμένου δὲ
ὄντος κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον. Οἱ ἐν αὐτῷ φερό-
μενοι στίχοι εἰσὶ τρεῖς· ὧν ὁ μὲν πρῶτος κεχάρα-
κται ἐπὶ τοῦ ἄνω κυματίου, οἱ δὲ δύο ἐπὶ τοῦ δε-
πέδου· τούτων δὲ πάλιν ὁ πρότερος τελευτᾷ εἰς τὸ
ΟΡΘΟΔΟ, καὶ καθεξῆς ὁ ἕτερος. Τὰ κατὰ σύμπτυ-
ξιν ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὡς ἔθος τοῖς βυζαντινοῖς,
εἰσὶ τὰ ἐξῆς· Τὸ τοῦ πρώτου στίχου Μεγαλομάρ-
τυρος, ασημάστασι τοῖς γράμμασι ΜΜ. Τοῦ ἐν τῷ
δευτέρῳ· Εὐσεβεστάτων ἡ ληκτικὴ συλλαβὴ, τῷ
Α. Τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ ἐξ εἰκασίας ἐμῆς ἀναπληρω-
θέντος Πατριάρχου ἡ ληκτικὴ δμοίως, τῷ Ρ.
ἰσακούτως τοῦ· Θεωδώρου ἡ τρίτη καὶ τετάρτη συλ-
λαβὴ, τῷ Ω, καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡ δευτέρα
καὶ ἡ ληκτικὴ, τῷ ΑΡ καὶ Ο, καὶ τέλος τὸ
διαπορούμενόν μοι· Πρεσβυτέρου, τῷ Π, ὑπερ ἐν-
δέχεται εἶναι καὶ Πρωτομαγίστου, οἷα δὴ τὸν
ναὸν ἀρχιτεκτονήσαντος. Τὸ δὲ φερόμενον ἔτος τῆς
δημιουργίας ἀντιστοιχεῖ τῷ 1019 σωτηρίῳ. Ἄλλοι
δὲ τῶν ἀρχαιολογούντων φιλοκρινεῖτωσαν εἶγε καὶ
τὸ πάλαι ὤκειτο ὁ τόπος, ἢ τε ἐπιγραφὴ ἐν τῷ
αὐτόθι ἔκειτο ναῶ· τῆς τε γὰρ Νέξ Ἐφέσου ἡ ἡλι-
κία οὐ προσωτέρω ἦκει τῶν διακοσίων ἐτῶν (κτίσται
γὰρ αὐτὴν λέγεται ὁ βεζύρης Ἀχμέτ-πασσᾶς Κιο-
πουλῆς, μετὰ τὸ χειρώσασθαι αὐτὸν τὴν Κρήτην),
καὶ ὁ νῦν ὀρώμενος ναὸς νεόδμητός ἐστι.

ΚΑ'.

.. μ . . δρ . ο .
Ζ]ωσιμου ἡρω[ς
χρηστέ
χαῖρε.

Ἐπὶ τμήματος στήλης λίθου λευκοῦ μήκ. 0,29,
πλ. 0,30· τὰ δὲ γράμματα τῶν ὑστέρων εἰσὶ ῥω-
μῆκῶν χροῶν.

ΚΒ'.

(κατὰ Ῥόσσιον).

Ἀγαθῆ τύχη

Αὕτη παρθενικὴ Ἐλαφθόλος ἀρήτειραν
Θήκατο Κυδ[ίππ]ην Γλαυκίω θυγάτρα,
Ἵδροφόρον ἦν, [ἐ]ν Πάτνω παραβώμια βέξαι,
Σπαιρόντων αἰγῶν ἐμβρυα καλλιθύτων
..... ἡ π[α]ῖς? ἡ δὲ τιθήνη
Ἐκ[τ]ε[ρ]έ[ν]ης [ἡ]θη[ς] ἐκτροφός ἐστι Πάτνος
Νῆσος ἀ[μ]αυ[ρο]τάτη Λητωίδος ἧς προβέβηκε
(Β)ένθεσιν . . . ἔδρανα ῥυομένη
..... ν(η)ὸν ἀρήϊος εἶσεν Ὀρέστης;
..... μητροφόνου μανίης.
(Τῆ)ν δ' Ἐκάτην φανῆν? θυγάτηρ σοφοῦ ἱπτήρος
Γλαυκί(ο) εἰν ἀ)υλαῖς(?) Ἀρτέμιδος Σκυθίης
Αἰγαίου πλώ(σ)α πό)ρου δυσχείμερον οἶδμα,
(ὡ)ς Θέμις, ἡγλαῖσεν
εὐτυχῶς

(κατὰ Βέργμανον.)

Ἀγαθῆ τύχη

Αὕτη παρθενικὴ Ἐλαφθόλος ἀρήτειραν
Θήκατο κυδ(α)λίμην Γλαυκίω θυγάτρα
Ἵδροφόρον Βήραν Πατνίην παραβώμια βέξαι,
Σπαιρόντων αἰγῶν ἐμβρυα καλλιθύτων.
Εἰν Ἀργεῖ δ' ἔτραφη γεραρῆ παῖς, ἡδὲ τιθήνης
Ἐκ γενεῆς Βήρου (ἔ)κτροφός ἐστι Πάτνος,
Νῆσος ἀγανοτάτη Λητωίδος ἧς προβέβηκε
Βένθεσιν εἰν ἀλίης ἔδρανα ῥυομένη.
Εἰς ὅτε μιν Σ(κυθ)ί(η)θεν ἀρήϊος εἶσεν Ὀρέστης
Ῥυσαμέν(η)ν στυγερῆς μητροφόνου μανίης,
Κ(ἀ)ν δεκάτη κ' οὐρῆ θυγάτηρ σοφοῦ ἱπτήρος.
Γλαυκίω (ν' α)υλαῖς Ἀρτέμιδος Σκυθίης
Αἰγαίου πλοόσασα ῥόου δυσχείμερον οἶδμα
Ὀργια κ(αἰ) (Θα)λί(η)ν, ὡς Θέμις ἡγλαῖσεν,
εὐτυχῶς.

Ἐκ Πάτμου κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1866.

I. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Ἱστορία τῆς παρ Ἑλλήσι φιλοσοφίας συνταχθεῖσα
μὲν ὑπὸ Α. ΣΟΥΓΓΛΕΡΙΟΥ (Schwegler), ἐξελληνισθεῖσα δὲ
ὑπὸ Α. Α. ΧΑΝΤΖΕΡΗ ἐν Ἀθήναις 1867.

Ἐπεξεληθόντες ἐσχάτως τὸ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ἐξ-
ελληνισθὲν σύγγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον Ἱστορία
τῆς παρ' Ἑλλήσι φιλοσοφίας, ὀφείλομεν ὅπως χά-
ριν τῆς πρ' ἡμῖν ἀναγεννωμένης ἐπιστήμης καὶ τῆς
ἐπὶ τὸ στάδιον τοῦτο τῆς προγονικῆς σοφίας ἀλειφο-
μένης ἡμετέρας νεότητος, ἐκφέρωμεν βραχείας τινὰς
σκέψεις περὶ τοῦ πρωτοτύπου καὶ περὶ τῆς ὑπὸ
τοῦ μουστραφούς Κ. Χαντζερῆ ἐκπονηθείσης με-
ταφράσεως.

Καὶ εἶναι μὲν κοινῆ πρὸς πάντων ὁμολογούμενον
ὅτι ἡ γερμανικὴ βαθύνοια, ἥτις μάλιστα τῶν ἄλλων
νεωτέρων εὐρωπαϊκῶν ἔθνων ἐκαλλιέργησε καὶ ἐτελει-
οποίησε τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς φιλοσοφίας, ἐκ-
τενῶς ἐγκύψασα καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας
τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος
ἀνώρυσεν ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτῆς ἀνεκτιμήτους θη-
σαυροὺς γνώσεων τέως διακλυθάνοντα, προσδιώρισε
τὴν ἀληθῆ ἐποψὴν ὑφ' ἣν αἱ φιλοσοφικαὶ κίρσεις τῆς
ἀρχαιότητος δέον νὰ ἐξετάζωνται, καὶ ἐπανώρθωσεν
ἢ καὶ ἄρδην ἀνέτρεψε τὰς πρῶην δεσποζούσας σα-
θρὰς θεωρίας καθόλου μὲν περὶ τῆς ἑλληνικῆς φι-
λοσοφίας, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν κορυφαίων αὐτῆς ἀντι-
προσώπων, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος.

Ἄλλ' ὅμως καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν τὰ πρῶτα φε-
ρόντων Γερμανῶν συγγραφέων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ
εἶδους τούτου ἀνάγκη ὅπως γένηται διαστολὴ τις
καὶ διάκρισις· διότι οἱ μὲν θετικώτεροι ὄντες ἀσχο-
λοῦνται μᾶλλον εἰς τὴν συλλογὴν καὶ κριτικὴν ἔρευ-
ναν τῆς ἱστορικῆς ὕλης, ἐξακριβοῦντες τὰ ἔργα τῆς
φιλοσοφικῆς διανοίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἀ-
δικλείπτως ἀνατρέχοντες εἰς τὰς πρώτας πηγὰς,
ὅπως ἐξ αὐτῶν τούτων ἀρυσθῶσι καθαρὰ καὶ γνή-
σια τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ἧτοι τὸ σύνολον τῶν ἀρ-
χῶν καὶ τῶν διανοημάτων, ἐξ ὧν συναπκρτίζονται
τὰ διάφορα φιλοσοφικὰ συστήματα· οἱ δὲ μᾶλλον
ὑπόπτεροι ὄντες καὶ φύσει ἐπιρρέποντες εἰς τὰς θεω-
ρίας καὶ τὰς γενικότητας, δὲν ἀρέσκονται εἰς τὴν ἀ-
πλὴν τῶν γεγονότων ἀφήγησιν, εἰς τὴν λεπτομερῆ
αὐτῶν ἐκθεσιν, ἀλλὰ φιλοσοφούντες ἐπ' αὐτῶν τῶν
ἑλληνικῶν φιλοσοφημάτων ἀτχολοῦνται ὅπως διερ-
μηνεύσωσι τὸ σημαίνονμενον καὶ τὸν σκοπὸν ἐκάστου
αὐτῶν· ἀλλὰ πρὸς τὴν διερμηνευσιν ταύτην χρώμε-
νοι ὡς κανόνα καὶ γνώμονα τὰς ἰδίαις αὐτῶν θεω-
ρητικὰς ἀρχὰς, ἐπακλυθεύουσιν ἐν ἐκείνοις τὰ ἑαυτῶν
δόγματα, καὶ εἰς τὴν σειρὰν τῶν διαδοχικῶν μνη-

μείων τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἀνευρίσκουσι τοὺς
χαρακτῆρας καὶ τὰς διαδοχικὰς φάσεις τοῦ ἐν τῇ
δικνοίᾳ αὐτῶν προδικτυπωθέντος συστήματος.

Τέλος δὲ εἰσὶ καὶ ἕτεροι Γερμανοὶ ἱστοριογράφοι,
οἵτινες μέσση ὁδὸν τέμνοντες καὶ ἐπίσης τῶν δύο ἄ-
κρων ἀφιστάμενοι, θεωροῦσιν ἀνεπαρκῆ τὴν μονομερῆ
ἐφαρμογὴν ἑκατέρως τῶν μεθόδων τούτων, μῆτε
ὀλοσχερῶς ἐπιτιθέμενοι εἰς συσσωρεύειν ὕλικον καὶ
ἐναποθησαύρισιν γεγονότων, μῆτε πάλιν ἐκ τῶν προ-
τέρων περὶ αὐτῶν κρίνοντες καὶ ὑπολογιζόμενοι τὴν
ἀξίαν τῶν κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἐν ἑαυτοῖς προση-
ματιθέντων ἰδνικῶν τύπων. Ἄλλ' ἀποδέχονται μὲν
καὶ ὑποβάλλουσιν ὑπὸ ἀυστηρὰν δοκιμασίαν καὶ βιά-
σκων τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, προβαίνοντες ὅμως καὶ
περαιτέρω ἐπιχειροῦσιν ἵνα ἐπ' αὐτῶν ὡς ἐπὶ στερεῶν
βάσεων ἀνεγείρωσι τὸ οἰκοδόμημά των, ἵνα διὰ τῆς
ἱστορικῆς πορείας διαγράφοντες πρῶτον τὰ χαρακ-
κτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας
ἐν γένει μετὰ τῶν σημαντικωτέρων περιόδων τῆς
ἱστορίας τῆς, καὶ κατόπιν ἀνελιττοντες τὰ ἐν ἐκά-
στη τούτων ἐμπεριλαμβανόμενα φιλοσοφικὰ συστή-
ματ, τὴν ἀλληλουχίαν αὐτῶν καὶ προοδευτικὴν ἀ-
νάπτυξιν, ἀνεύρωσιν ἐπὶ τέλους διὰ τῆς συμπαραβο-
λῆς ταύτης καὶ ἀναλύσεως τοῦ νόμου, καθ' οὗ ἀ-
νεπτύχθη ἡ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου φιλοσο-
φικὴ διάνοια.

Ἐν τῇ χορείᾳ δὲ τῶν τελευταίων τούτων ἱστο-
ριογράφων εἰκότως συγκατατάσσεται καὶ ὁ σοφὸς
γερμανὸς Schwegler, οὗτινος τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Χαν-
τζερῆ ἐξελληνισθὲν σύγγραμμα μετὰ πολλῆς τέχνης
καὶ δεξιότητος πραγματεύεται τὰ περὶ τῆς ἱστορίας
τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, συνδυάζων ἐν ἑαυτῷ τὴν
κριτικὴν ἀνάλυσιν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν
μετὰ τῆς πεφωτισμένης ἐμπειρίας καὶ εὐκρινούς τῶν
γεγονότων περὶληψέως.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἐπιληθῶμεν τῆς μεταφράσεως πρὸς
ὀρθοτέραν αὐτῆς ἐκτίμησιν, δεόν ὅπως ἐκ προοιμίων
παράσχωμεν τοῖς ἐντευξομένοις ἀμυδρὰν τινὰ πλη-
ροφορίαν περὶ τῆς τοῦ πρωτοτύπου ἀξιολογότητος,
περὶ τῆς εἰσαγωγῆς προταχθεῖσαν κατὰ περιό-
δους διαίρεσιν, ἐν ἣ διαχαράττονται τὸ εὐρὸ καὶ πε-
ριεκτικὸν τῶν φιλοσοφικῶν αὐτοῦ ἐπόψεων, τὸ κα-
νονικὸν καὶ εὐμέθοδον τῆς τοῦ ὕλικου ἐπεξεργασίας
καὶ διατάξεως, καὶ ἡ τῶν μερῶν συμμετρία καὶ σκο-
πιμότης πρὸς τὴν τοῦ ὅλου κατασκευὴν καὶ διορ-
γάνωσιν.

Ὁ συγγραφεὺς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τῆς
μεθόδου τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας, εἶτα δὲ δικ-
στέλλων τὰς ἀμέσους αὐτῆς πηγὰς ἧτοι τὰ συγ-
γράμματα αὐτῶν τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων ἀπὸ τῶν
ἐμμέσων, οἷα εἰσὶν ἀφηγήσεις ἄλλων τινῶν περὶ τῶν

δογμάτων των αρχαίων φιλοσόφων, η αυτολεξεί αναφερόμενα χωρία και αποσπάσματα, μετά δε την διαστολήν ταύτην επισυνάπτων και κατάλογον των νεωτέρων συγγραμμάτων της ελληνικής φιλοσοφίας, περικρίνει την εισαγωγήν δια της εις τέσσαρας περιόδους διαίρεσώς της πραγματείας του.

Και η μὲν πρώτη απαρτίζει την πρό Σωκράτους φιλοσοφίαν διαφέρονσαν των τριών άλλων, καθ' ὅσον αποκλειστικῶς ἐξήτει τὰ περί τήν φύσιν ἤτοι τὰ αἰσθητικά, διό και μάλιστα ἦν φυσιολογία, ἡ μελέτη των φυσικῶν φαινομένων. Οἱ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ ἀκμασάντες φιλόσοφοι ἔχουσι και τοῦτο κοινόν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ἐξήτουν πρωτίστῃ τινὰ ἀρχήν τῆς φύσεως, ἥτις ἐφαρμοζομένη πρὸς ἐξήγησιν τῆς πλθύσεως, ἥτις ποικιλίας των ὄντων, ἐξηλέγχετο κατά τὰ πλείεστα αὐτῶν ἀνεπαρκῆς και ἀνίσχυρος. Οὕτω π. χ. ὁ Θαλῆς ἐδόξαζεν ὅτι τὸ ὕδωρ εἶναι ἀρχὴ τοῦ παντός, ὁ δὲ Πυθαγόρας ὅτι ὁ ἀριθμὸς κ.τ.λ.

Ἡ δὲ δευτέρα εκπροσωπεῖται ὑπὸ τριῶν φιλοσόφων ἔχοντων πρὸς ἀλλήλους σχέσιν διδασκάλου πρὸς μαθητῆν, ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος και τοῦ Ἀριστοτέλους, οἵτινες ἐξήτουν τὰς πρώτας ἀρχὰς και αἰτίας των ὄντων, οὐχί εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φύσιν ἀλλ' εἰς τὸν λόγον και τὰς ἐννοίας. Ὅθεν ἐκ τούτων πρώτος ὁ Σωκράτης, ἐξ οὗ ἐβλάστησαν τὰ δύο μεγάλα των διαδόχων του συστήματα, ἀπερήνατο ὅτι κύριον ἀντικείμενον τῆς φιλοσοφικῆς γνώσεως εἶναι οὐχί ἡ φύσις, ἀλλ' ὁ ἔσωτερος ἄνθρωπος, ὁ νοῦς αὐτός ὑφ' ἑαυτοῦ γινωσκόμενος. Τὸ ὡς ἀληθῶς εἰδέναι λοιπόν, κατά τὸν Σωκράτη, οὐδὲν ἕτερον ἔστιν ἢ τὸ εὐκρινῶς ὀρίξειν και διαγιγνώσκειν τὰς ἐννοίας. Ὁ δὲ Πλάτων, ἐκ τῆς σωκρατικῆς ταύτης διδασκαλίας ὀρμώμενος, ἐξήγαγεν ὅτι ἡ ἐννοία ἢ ἡ καθόλου ἰδέα εἶναι αὐτὴ ἡ οὐσία των ὄντων, ἐπομένως δὲ εἶναι ἡ μόνη και πραγματικὴ ὑπαρξίς. Τέλος δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀποδέχεται μὲν τὴν πλατωνικὴν ταύτην θεωρίαν, ὅτι ἡ ἰδέα εἶναι ἡ οὐσία των ὄντων, ἀποδοκιμάζει ὅμως τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Πλάτων προσδιορίζει τὴν σχέσιν τῆς ἰδέας πρὸς τὰ πράγματα· διότι ἐνῶ ὁ Πλάτων δογματίζει ὅτι ἡ ἰδέα και ἡ ὀρατὴ φύσις εἶναι πρὸς ἀλλήλας ἀντίθετοι, και ὅτι τὰ αἰσθητά δὲ εἶναι ἄλλο τι ἢ ἀτελῆ ὁμοιώματα των χωριστῶν και καθ' ἑαυτὰς ὑπαρχουσῶν ἰδεῶν, ὁ Ἀριστοτέλης ἀπ' ἐναντίας θεωρεῖ τὴν ἰδέαν οὐχί ὡς χωριστὴν, ἀλλ' ὡς τὴν εἰδοποιὸν ἀρχὴν τῆς ὕλης, ὡς τὴν ἔμμονον και ζωοποιὸν δύναμιν τῆς πραγματικότητος.

Ἡ δὲ τρίτη περίοδος διαφέρει τῆς προηγουμένης, ἐφ' ὅσον οἱ ἐν αὐτῇ φιλοσοφοῦντες, οὐδαμῶς ἀσχολούμενοι περί τὸ γνωστικὸν και τὰς ἰδέας, ἐπιζητοῦσιν ἀρχὴν τινὰ ἢ πρακτικὸν κανόνα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου· διότι ἡ ἐπιστήμη κατ' αὐτοὺς δὲν προτίθεται τὴν περί τῆς τῶν ὄντων φύσεως θεωρίαν,

ἀλλὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκπαίδευσιν πρὸς κτήσιν ἀρετῆς και εὐδαιμονίαν· διό και κύριον αὐτοῖς μέλημα ἦν ἡ ἠθικὴ. Ἐνταῦθα δὲ ἀναφέρονται τρία φιλοσοφικά συστήματα, τὸ των Στωϊκῶν, τὸ των Ἐπικουρείων και τὸ των Σκεπτικῶν.

Τέλος δὲ τὴν τετάρτην περίοδον ἀποτελεῖ ἡ νεοπλατωνικὴ φιλοσοφία, ἥτις ἀφ' ἐνός μὲν, ὡς τὰ τῆς τρίτης περιόδου συστήματα, ὀρμάται ἀπὸ τῆς πρακτικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκης τοῦ ἐπιδιώκειν τὴν ἑαυτοῦ εὐδαιμονίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς τὰ τῆς δευτέρας περιόδου, θέτει ἰδανικὴν τινὰ ἀρχὴν τοῦ ὀρατοῦ κόσμου· ὅθεν συνάπτει ἐν ἑαυτῇ τὰς τάσεις και τὰς προσπαθείας ἀμφοτέρων των προλαβουσῶν περιόδων.

Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἡ τετραμελὴς διαίρεσις, ἥτις τεθεῖσα ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὡς τηλαυγὲς πρόσωπον, προεξγγέλλει τὸ ἐμβριθὲς και περίσεμον τῆς πραγματείας του.

Ὅτι δὲ μάλιστα διακρίνει τὸν συγγραφέα ἐν τῇ συντάξει τῆς ἱστορικῆς ταύτης πραγματείας του εἶναι ἡ ἐκ τῆς συντόνου μελέτης και μακρᾶς ἐνασχήτησεως περί των κλάδων τούτων τῆς φιλοσοφικῆς ἐπιστήμης προσγενομένη αὐτῷ ἐτοιμότης και εὐχέρεια, μεθ' ἧς διαγιγνώσκει τὰς οὐσιώδεις πλευράς ἐκάστου συστήματος, και ἀνευρίσκει τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τε τὰ προηγουμένα και τὰ ἐπόμενα, εἶναι τὸ ἔκαστικόν ἐκεῖνο βλέμμα, δι' οὗ ἐνορᾷ τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀρμονίαν και συνάγειν μεταξὺ των διαφόρων φάσεων τοῦ ἠθικοῦ και πολιτικοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος και των εἰς ἐκάστην τούτων ἀντιστοιχοῦντων φιλοσοφημάτων, ἀποδεικνύων διὰ τῆς ἱστορικῆς ἐφαρμογῆς ὅτι πᾶν φιλοσοφικὸν σύστημα ἄξιον τοῦ ὀνόματος τούτου, ἀντανκίλα και διερμηνεύει πιστῶς τὴν διανοητικὴν και ἠθικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν ἣ ἐμφανίζεται. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις παρατηρητέον ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ ἐπισκομεῖ και δι' ὕφους ὀμαλοῦ, γλαφυροῦ και ὑποβρέοντος ἀποφεύγων οὐχ ἥττον τὸ στρυφνὸν και συνεσταλαμένον τῆς φράσεως οἶον συνήθως ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς γερμανοῖς συγγραφεῦσιν, ἢ τὸ χαλκρὸν και ἀνεμῆνον, και διὰ τῆς ζωηρᾶς και ἐναργοῦς των ἐννοιῶν ἐκφάνσεως, ἀπλουστεύων και αὐτὰ τὰ μᾶλλον ἀφρημένα και δυσζύμβλητα τῆς ἐπιστήμης ζητήματα.

Ὅθεν ὁ Κ. Χαντζερῆς ἐξελληνίσας τὴν ἐν λόγῳ ἱστορίαν τῆς παρ' Ἑλλῆσι φιλοσοφίας κατά προτίμησιν πολλῶν άλλων ὁμοειδῶν γερμανικῶν συγγραμμάτων, διαφερόντων ἐπὶ ὑπερβάλλοντι πλοῦτῳ θεωριῶν, μαρτυριῶν, κρίσεων και ἐπι κρίσεων, φαίνεται εὐμοιρῶν τῆς ἀπαιτουμένης πρακτικῆς ὀρθονοίας και διορατικότητος, ὅπως ἐντὸς τῆς σφαίρας των γνώσεών του διακρίνη τινὰ ἐκ των προϋόντων τῆς ὀθνεῖας γραμματολογίας μεθαρμολζόμενα εἰς τὴν πάτριον ἡμῶν γλώσσαν, δύγκνται γὰ φέρωσι καρπὸν

πλείονα και ν' ἀποβῶσι συντελεστικώτερα πρὸς θεραπείαν των διανοητικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκπαίδευσμένης ἡμετέρας νεότητος.

Ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ ἔργον τοῦ Κ. Χαντζερῆ κέκτιται τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, ὧν ἡ εὐτυχὴς συνδρομὴ ἀποτελεῖ τὸν ἀνγκαιὸν ὄρον πάσης καλῆς και εὐδοκίμου μεταφράσεως· διότι κάτοχος ὢν ἀμφοτέρων των γλωσσῶν, γίνεται πιστὸς διερμηνεύς και φύλαξ των ἐνοιῶν τοῦ συγγραφέως, οὐδέποτε ἐλευθεριάζων, οὐδέποτε ἀφιστάμενος τοῦ κανόνος ἐκεῖνου, καθ' ὃν ἐν τῇ μεταφράσει δεόν ν' ἀντανκίλαται εἰλικρινῶς τὸ πρωτότυπον, εἰ μὴ ὁσάκις ἡ ὑπερκριτικὴ τήρησις αὐτοῦ τοῦ κανόνος προσκρούει εἰς τὴν φύσιν και τὸν χαρακτήρα τῆς γλώσσης, εἰς ἣν γίνεται ἡ μεταφρασις, εἰμὴ ὁσάκις ἐπεστι κίνδυνος ἐκ' αὐτῆς εἰς τὸ πρωτότυπον δουλικῆς προσκόλλησεως ἢ ν' ἀποδοθῇ ἀσαφῆς και ἀόριστος ἡ ἐννοία χωρίου τινός, ἢ νὰ παρειδύσωσιν ὑποβολιμαῖαι φράσεις και ἰδιώματα. Ὅθεν ὅταν ἀπ' εὐθείας ἢ τοῦ λόγου σαφῆναι δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν κατά λέξιν μεθερμηνευσιν, ὁ Κ. Χαντζερῆς οἰκονομεῖ τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦτο διὰ τινος πλαγίως ὁδοῦ, εἴτε περὶ φράζων, εἴτε μακροσκελῆ περίοδον κατατέμων εἰς πλείονας βραχυτέρους, εἴτε και πλατύνων ἐνίοτε τὸ σκεπτικῶδες τῆς ἐκφράσεως δι' ἐπεξηγήσεων ἢ διὰ τῆς προσθήκης ἐπεισάκτων προσδιορισμῶν. Ἀπὸ τούτων ὅμως διακρίτεον τιμητικὰ τινὰ ἐπίθετα ἢ ἐπισημαστικὰς ἐκθειασμοῦς, οὗς τινες αὐτομάτως πως ὁ μεταφραστὴς ἐκφέρει πρὸς ἐξωτερικευσιν των ἰδίων αὐτοῦ ψυχικῶν αἰσθημάτων· οἷον ἐν σελ. 194, Σωκράτης ἐν κλειναῖς Ἀθήναις γεννηθεῖς· ἢ ἐν σελ. 196, ὅπως ἐνθους ὑπὲρ τοῦ πλατωνικοῦ Συμποσίου πρωτοτύπως ἐκφωνεῖ· «καλλιτεχνικὸν μνημεῖον τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης» ὅρα, φίλτατε ἀναγνώστα μὴδὲν μὴδέ· «ποτ' εἴπῃς ἄλλο οὕτως ἐκλάμψαν ὥσπερ τοῦτο τὸ Συμπόσιον τοῦ θεῖου Πλάτωνος» οὐδὲν οὐδέποτε· «οὕτω δαιμόνιον ἀνδρὸς μεγάλου (Σωκράτους) ἐγώ· κώμιον τῷ ἐγκωμιαζομένῳ οὕτως εἰς πάντα ἀρμόζον ἐγράφη, ἐξ ὅτου ἀνθρωποὶ ὑπ' ἀκτίνα ἡλίου γνησίῃ ἐξ ἀντιπάλων ἡρμοσμένη τέχνῃ ἀγάλλον· ται καλῆ τε καλῶν και χαριέντων νίκη εὐφραίνονται.» Οὕτω δὲ και περὶ αὐτῶν (σελ. 260) μεταφράσας χωρίον τι τοῦ πρωτοτύπου, διαλαμβάνον περί τῆς εἰς τὴν πλατωνικὴν φιλοσοφίαν μεταβάσεως, περιαινεῖ αὐτὸ διὰ τῆς ἐφεξῆς παραπληρωματικῆς ῥήσεως· «Οὕτω κατά μικρὸν ὡς ἀληθῶς δαιμόνιον τι φιλοσόφημα ἀπῆρτισεν» (ὁ Πλάτων). Καὶ ἀλλαχόθι δὲ τοῦ πονήματος ἀποσπῶνται ἐκ τῆς καρδίας τοῦ μεταφραστοῦ, και ἀκοντος ἴσως, τοιαῦτα αἰσθηματικὰ φθέγματα.

Σημειωτέα δ' ἐνταῦθα και ἄλλη τις περίπτωσις ἐν ἣ ἡ μετάφρασις παραλλάττει τοῦ πρωτοτύπου,

συμπληροῦσα τὰ ἐν τούτῳ ἐλλείποντα, ἢ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ μεταφραστοῦ, ἀνεπαρκῶς ἐκτιθέμενα ὡς ἐπὶ παραδείγματος, ἐν μὲν τῷ περί τῆς σωκρατικῆς φιλοσοφίας κεφαλαίῳ καθαπτόμενος τοῦ συγγραφέως, μηδαμῶς διαστέλλοντος τὰ περί τοῦ δαιμονίου τοῦ Σωκράτους διαφόρων ἱστορηθέντα παρ' ἐκτέρων των μαθητῶν αὐτοῦ τοῦ τε Ξενοφάντος και τοῦ Πλάτωνος, ἰδίων περί τῆς μαντικῆς τῶν φωνῆς θεωρίαν ἀποφάνεται (σελ. 204). Ἐν δὲ τῷ περί ψυχῆς τμήματι τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας ἐπικρίνων ὡς ἀνεπαρκῆ τὴν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως γενομένην περιληπτικὴν ἐκθεσιν των τεσσάρων ἀποδεικτικῶν λόγων, οὗς ὁ Πλάτων ἐπάγει πρὸς στήριξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἐπισυνάπτει διεξοδικὸν παράρτημα, ἐν ᾧ περὶ διαδοχικῶς αὐτοῦ ἀναλύων και μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας σταθμίζων τὴν σχετικὴν ἐνός ἐκάστου αὐτῶν δύναμιν και ἔντασιν, συμπεραίνει ὅτι ἐκ των τεσσάρων τούτων λογικῶν ἐπιχειρημάτων μὴδὲ ἐν ἑῷς τέλους μένει κύρος ἔχον, καθ' ἣν τοῦλάχιστον σχέσιν ἐκτίθησιν αὐτὰ ὁ Πλάτων, ὅστις ὅμως ὁμολογητέον ὅτι τοσοῦτον θαυμασίως ἐκαλλιτέχνησε τὸν Φαίδωνα, ὥστε δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ διάλογος οὗτος ὡς τὸ κάλλιστον και ἄριστον ἀπάντων των φιλοπονημάτων, ὅσα ἐν ἀνθρώποις ποτὲ συνεγράφησαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς· ἀλλὰ τὸ αἰτίον τοῦ διαλόγου πλεονέκτημα δὲν συνίσταται, λέγει, τοσοῦτον εἰς τὴν διαλεκτικὴν τέχνην, ἐφ' ἣ ὁ θεὸς Πλάτων φαίνεται μᾶλλον πεποιθὸς, ὅσον εἰς τὴν καλλίστην και τελείαν ἐκδήλωσιν τῆς ἐν ἡμῖν ὑψηλῆς και ἱερᾶς συναισθήσεως και θρησκευτικότητος (σελ. 341-422).

Οὐ μόνον δὲ διὰ τοιούτων προσθηκῶν ἐπηυξήθη ἡ μετάφρασις, ἀλλὰ και διὰ των ἐν τῷ εἰρμῷ τοῦ λόγου πωλλῶν παρεμβολομένων ὀλοκληρῶν ἀποσπασμάτων ἐκ των ἀρχῆθεν πηγῶν, εἰς ἃς ὁ συγγραφεὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπλῶς παραπέμπει, διότι οἱ ἐν τε τῇ σοφῇ Γερμανίᾳ και τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ σπουδάζοντες ἀνέτως αὐτὰς, πορίζονται ἐφ' ὅσον παρέχονται αὐτοῖς ἄφθονα τὰ πρὸς μελέτην ἀναγκαῖα βοηθήματα· ἀλλ' ὁ μεταφραστὴς ἀποτεινόμενος κυρίως εἰς λογίους ὁμογενεῖς, και εὐ εἰδῶς τὰς δυσχερεῖας, καθ' ὧν οὗτοι ἀναγκάζονται ν' ἀντιπαλαίωσι δι' ἑλλειψιν ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων βιβλιοθηκῶν, παραπεμπόμενοι ὅπως συμβουλευθῶσι περικοπὰς άλλων συγγραμμάτων, ἀπεπειρήθη ἵνα ὡς ἐκ των ἐνότων ἀναπληρώσῃ και τὸ κενὸν τοῦτο, αὐτολεξεί μεταγράφων τὰς ἀξιολογωτέρας των ἐκ τῆς ελληνικῆς ἀρχαιότητος παραλαμβανόμενων μαρτυριῶν και τεκμηριώσεων.

Ἀλλὰ μήπως ἄρα γε ἡ χρῆσις ἦν ὁ Κ. Χαντζερῆς ποιεῖται των ἀρχαίων πηγῶν τῆς ελληνικῆς φιλοσοφίας περιορίζεται μόνον εἰς τὴν μηχανικὴν ἐργα-

σίαν άπλου άντιγραφώς, μεταφέροντος εις τας σελίδας του βιβλίου του τεμάχια εκ των συγγραμμάτων του Πλάτωνος, του Αριστοτέλους και άλλων Ελλήνων φιλοσόφων; Πολλοῦ γε και δει' άπ' ένκντίας δε άκράτως γευσάμενος τής καλλονής εκείνων και κατά κόρον έντροφής εις τὰ θέλητρα των προγονικών άριστουργημάτων, πρὸς ταῦτα διεσκεύασε και επεξεργάσθη τὸ λεκτικὸν τής μεταφράσεως, και ταῦτα προβαλλόμενος εις απομίμησιν μεθρημίνευσε τὸ γερμανικὸν κείμενον εις τὴν αρχαίαν ελληνίδα φωνήν, ήτις τὸ πάλαι διά των έργων τής μεγαλοφυΐας προαχθείσα εις τὸ επάκρον τής τελειότητος, κατέστη θεσπέσιον ὄργανον πρὸς εκφρασιν παντοίων έννοιῶν και αίσθημάτων. Ὅθεν διά τής λελογισμένης χρήσεως τοῦ ὄργάνου τούτου κατώρθωσεν ὁ μεταφραστής ὅπως, άντι των άδοκίμων και άτέχνων ὀνομάτων των δυστυχῶς παρ' ημῖν σχεδὸν καθοισθέντων πρὸς μεθρημίνευσιν τύπων τινῶν και ὄρων τής νεωτέρας φιλοσοφίας, εισαγάγη ἕτερα γνήσια και ιδιοφυή εις τὸν ἑλληνα λόγον, ὡς, άντι τοῦ ὑποκειμενικοῦ και τοῦ αντικειμενικοῦ αντικαταστήσας τὸ κατ' ένδιάθεσιν και τὸ κατ' άνθυπόστασιν, ἢ άντι τοῦ ὄρου ἄτομον και άτομικότης, ὧ χρωῶνται τινες ὡς ταυτόσημον πρὸς τὸν γερμανικὸν *individuum* και *individualität*, τὸν, ὁ ἰδίᾳ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπον (*) ὅπως δ' εἰπεῖν άντλήσας ἐξ αὐτῶν των πηγῶν τής των αρχαίων ἑλλήνων φιλοσοφίας; γλώσσης πολλοὺς τεχνικοὺς ὄρους, επακριβῶς αντιστοιχοῦντας πρὸς τοὺς ἡδη ἐν τῇ γερμανικῇ επιστήμῃ παραδεσγμένους, ἢ και ἐν ανάγκῃ αναπλάσεως δημιουργήσας ἑτέρους καινοφανεῖς μὲν, πλὴν σώζοντας ἔχνη ελληνικής φυσιογνωμίας και τύπον αρχαιοτρόπου ἰδιώματος.

Ἐάν δὲ ἐν μέσῳ τής ὀρθότητος και εὐρυθμίας τοῦ λεκτικοῦ ὄρου τής μεταφράσεως σπανίως ὑπαντιάζωσι που και τινα καθ' ημᾶς ἴσως άπροσδιόνυσα, ὡς μικρὰ ζιζάνια σποραδικῶς ἐν μέσῳ χλοεροῦ σίτου εκφυόμενα, ταῦτα οὐδὲν πρὸς ἔπος, ἐφ' ὅσον ἄλλως

(*) Ἰδὲ τί και ημεῖς ἠγάγομεν τὸ 1864 (Πανδ. τόμ. ΙΕ', σελ. 248), περὶ τής παραδόξου μεταφράσεως τοῦ *individu* διὰ τής λέξεως «ἄτομον». . . «Τὸ *individu* σημαίνει πᾶν ὄν ὄντογονικόν, εἴτε ζωικόν, εἴτε φυτικόν' ἄρα δὲν εἶναι ἄτομον' ἐξ έναντίας, ὅπως εἰρηγήσωσιν οἱ Γάλλοι τί ἔστιν ἄτομον παρεδῆχθησαν τὴν λέξιν *atome*, και μηδὲως μηδὲ κατ' ἐλάχιστον παραλλάξαντες τὴν σημασίαν. Ἐάν τὰ δικαιώματα ἀνεφέρντο εις ἄτομα, θὰ ἔλεγον και αὐτοὶ *atomiques* και οὐχὶ *individuels*. Ἐπειδὴ ὅμως ἀναφέρονται εις ἄνθρώπους τενομένους εις μυρία ὅσα τεμάχια, μεταχειρίσθησαν τὴν κατάλληλον λέξιν. Ὁ ἄνθρωπος, καθὼ ὑπαγόμενος εις τὴν κατηγορίαν των ζῶων, εἶναι μᾶλλον ἔντομον. . . Δὲν άγνωστον ὅτι και ὁ Κοραῖς ἠρμήνευσεν ἐν τῷ Βακκαίῳ τὸ *droits individuels* διὰ τής λέξεως ἀτομικά' ἀλλ' ὁ Κοραῖς δὲν ἦτο ἀλάνθαστος. . . φαίνεται δὲ ὅτι και αὐτὸς ἐθεώρησεν ἄτοπον τὴν ἑρμηνείαν, διότι σπεύσας προσέθετο ἄλλην κατάλληλον, τὴν λέξιν «προσωπικά.»

δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν εἰμὴ ὡς ἄπλᾳ παροράματα ἐν δευτέρᾳ εκδόσει εὐκόλως ἐπιδιορθωθησόμενα' χάριν δὲ δοκιμίου παρατεθείσθωσαν ἐντὸς ὀλίγα τινὰ των ἐκ των πρώτων σελίδων προχείρως παραληφθέντων, ὡς ἐν σελ. 8 στ. 24 ἀναγινώσκεται: *αἱ πλείσται ὄρων γνώσεω παρὰ τοῖς ὕστερον συγγραφεῦσιν ἀπαρτῶνται*, ἔνθα κατ' ἐφεξῆς ὡς φαίνεται, ἐτέθη ὄρων άντι ὄσαι, ἢτοι αἱ πλείσται των γνώσεων ὄσαι ἀπαντῶνται' κατὰ μίμησιν τοῦ αρχαίου ἰδιώματος *μεταδίδωσ οὐ περ αὐτὸς ἔχεισ σίτου'* ἀλλ' ἢ τοιαύτη ἐφεξῆς γίνεται πρὸς τοῖς αρχαίοις ἑλλήσιν, ὅτε τὸ αναφορικὸν δυνάμει τοῦ μετ' αὐτοῦ συντασσομένου ῥήματος, ἔπρεπε νὰ τεθῆ κατ' αἰτιατικὴν, οὐχὶ δὲ και κατ' ὀνομαστικὴν, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει. Ἐν δὲ τῷ περὶ ἀτομολογίας §. ΙΒ'. α. (σελ. 79 στ. 18) ἢ ἐν αρχῇ πρότασις τοῦ κειμένου μεταφράζεται ὡς ἐφεξῆς: *Τὴν περὶ των ἀτόμων θεωρίαν ἐς μέσοσ ἐνεργόντες φέρονται πρώτοι Αεὺκιππὸς τε και Δημόκριτος*. Δύο δὲ τινα σημειωτέον ἐνταῦθα, πρῶτον τὴν δισσολογίαν τοῦ ῥήματος *φέρειν φέρονται*—λέγονται *ἐς μέσοσ ἐνεργόντες*—ὅτι εἰσήγαγον' και δεύτερον τὴν μετὰ μετοχῆς ἄθησιν σύνταξιν τοῦ ῥήματος *φέρεσθαι*, ὡς και κατωτέρω (σελ. 126 στ. 19) τοῦ ῥήματος *ὑπολαμβάνειν ταύτην. . . τὴν πραγματείαν εἰκότως ἄρτις βριθὸς επιστημονικοῦ ἔτι προσδεομένην ὑπολάβοι*. Αὐτόθι δὲ (σελ. 426 στ. 19) τίθεται ἢ μετοχῆ τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ἀποθετικοῦ ῥήματος *ἐνεργάζεσθαι* κατὰ σημασίαν παθητικὴν, ἐνῶ μόνον ὁ παθητ. αὐτοῦ παρακείμενος εὔρηται που ὡς τοιοῦτος, ὡς τὰ πρόσθεν *εἰργασμένα*. Ἐν δὲ σελ. 129, στ. 13, ἄσπῶς εκφέρεται μεθρημνευομένη ἢ ἐν τῷ κειμένῳ ἀντιστοιχοῦσα έννοιᾳ, διότι ὁ συγγραφεὺς διαλαμβάνων περὶ τοῦ θεμελιώδους δόγματος τής ἐλεατικῆς φιλοσοφίας, οἱ Ἐλεᾶται, λέγει, θεωροῦσι τὸν κόσμον οὐχὶ ὡς ἄπλουσ ἄθροισμα ἢ σύνθεσιν παντοδαπῶν στοιχείων και δυνάμεων, ἀλλ' ὡς ἐνιαχίον τι, ὡς ὄν ὄπερ οὐσιωδῶς ἔστιν ἐν και ταῦτὸν πρὸς ἑαυτὸ, και τοι ἡμῶν ὄρώντων ἢ ἀντιλαμβανομένων πολλὰ και διάφορα τὰ συστατικὰ αὐτοῦ στοιχεῖα' γερμαν. *als ein wesen, das aller wahrgenommenen Verschiedenheit seiner Bestandtheile ungeachtet im Grunde überall ein und dasselbe seyn ist*. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐναντιωματικὸν κῶλον ἐξελληνίζόμενον οὕτω *και τοι ἐξ ὧν γε σύγκειται στοιχείων διαφόρων τῇ φύσει ἁλλήλων ὄρων*, παρεχει ἀφορμὴν παρενοήσεως εις τὸν ἀναγινώσκοντα τὴν μετάφρασιν, διότι ἐνδέχεται νὰ ἐκλάβῃ ὅτι τὰ συστατικὰ τοῦ παντὸς στοιχεῖά εἰσιν ὄντως και τῇ φύσει διάφορα ἁλλήλων, ὄπερ ἀντίκειται εις τὴν αρχὴν τής ἐλεατικῆς φιλοσοφίας *δογματιζούσης τούναντιον*, ὅτι εις ἡμᾶς εις τὰς αἰσθήσεις μας φαίνονται διάφο-

ρα ἁλλήλων, ἐνῶ ἐν πράγματι εἰσιν ἐν και ταῦτόν. Ἀλλ' ἴνα μὴ ἐπὶ πλέον ἐνδιατριβῶμεν περὶ τοιαῦτα σκαλαθυρμάτια σχολαστικῶς ἀργολογοῦντες και τερθρευόμενοι, ὡς ἐν κεφαλαίῳ συνάγομεν ἐκ των πρόσθεν εἰρημένων ὅτι ἢ ὑπὸ τοῦ Κ. Χαντζερῆ μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας και συντόνου μελέτης φιλοπονηθείσα μετάφρασις, διὰ τε τὴν ἀξιολογότητα τής ὕλης και διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κειμένου μετὰ των εις τινα μέρη αὐτοῦ ἐπισυναφθέντων σοφῶν παραρημάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ και διὰ τὸ ἀκριβὲς και τὸ εὐστοχον διασκευασθεῖσα πρὸς τε τὸ λεκτικὸν και τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὄρους κατὰ τὰ μεγάλα τής ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἀρχέτυπα, ἀποδείκνυται ἔργον κοινωφελὲς και περισπούδαστον, ἐφ' ὅσον οὐ μόνον ἀναπληροῖ τὴν παρ' ημῖν ὑπεστώσαν ἐπισητητὴν ἑλλειψιν συγγράμματος ἐν ἐκτάσει και θασίμως πραγματευομένου περὶ τοῦ εἶδους τούτου τής κλασικῆς μαθήσεως, ἀλλὰ και συνάμα διαπρυσίως ἐπιμαρτυρεῖ, ὅτι διὰ τοιούτων διανοητικῶν ἐράνων, διὰ τοιούτων ἐμβριθῶν ἀγωνισμάτων κραταιοῦται και προάγεται ἢ ὄντως ἔθνικὴ παιδεία και μόρφωσις.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ τῇ 15 Ἀπριλίου 1868.
Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ.

ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῆ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδ. 432.)

ΙΕ'.

Εὐπάθεια ἐν Ἀμερικῇ.

Εὐπάθεια (*comfortable*) λέγεται ἢ επιστήμη τής ὕλικῆς εὐδαιμονίας.

Εἰς τὴν οἰκιακὴν εὐπάθειαν ἀγαπῶσι νὰ καταφεύγῳσι κατὰ τὰς ὥρας τής ἀναπαύσεως αἱ ψυχραὶ μὲν ἀλλὰ φιλήθονοι φύσεις των Ἀγγλων και των βορείων Ἀμερικανῶν, ὅπως ζήσωσι μόναι και ὅσον ἔνεστιν ἀνετώτερον.

Διάτρεξον ὁδοὺς τινὰς τοῦ Νεοβοράκου, τής Βοστώνης, τής Φιλαδελφίας και πασῶν των μεγάλων πόλεων των Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, και θέλεις αἰσθανθῆ ἑαυτὸν ἀναφρίσσοντα, τοιαύτη σιωπῆ ἐπικρατεῖ κατὰ τὰς μελανωπάς και ἐπιμελῶς κεκλεισμένας οἰκίας, αἵτινες διὰ τοῦτο φαίνονται ὡς εὐρύτατοι μεγαλοπρεπεῖς τάφοι ζωσῶν οἰκογενεῶν. Παρομοιάζων δὲ αὐτὰς πρὸς τάφοις δὲν λέγω ὑπερβολὴν, διότι περιφράσσονται ὑπὸ σιδηρῶν κιγκλίδων, ἔχουσι πρὸ αὐτῶν στενοῦς κήπους, και ἐπὶ τής πάντοτε κεκλεισμένης θύρας, εις ἣν φέρει λιθινὴ κλίμαξ, ἀναγινώσκειται ὡς ἄλλο μελανοχάρακτον ἐπιτύμβιον ἐπὶ λευκῆς πλακῶς τὸ ὄνομα τοῦ οἰκοδεσπότη. Ἐσωτε-

ρικῶς ὅμως εἶναι ὀλιγώτερον πένθιμοι, εἰ και ἔχουσι και κατὰ τὰ ἐλάχιστα εις ἄκρον μονότονον συμμετρίαν. Ἀλλὰ τής πολυτελείας και των τρόπων τής εὐπαθείας οὔτε ἰδέαν ἔχομεν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα.

Πλὴν των οἰκιῶν των ὀνομαζομένων ἱρλανδικῶν, αἵτινες ἐνοικιάζονται κατὰ δωμάτια εις τοὺς ἐνδεεῖς, ὑπάρχουσι δύο τρόποι τοῦ κατοικεῖν καθ' ὅλας τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας' ἢ εις οἰκίαν κατοικουμένην ὑπὸ μιᾶς οἰκογενείας, ἢ εις ξενοδοχεῖον ἢ *boarding-house*, ὅπου πολλὰκις τὰ ἐπιπλᾳ εἶναι πολυτελέστατα. Καὶ σημειῶσαι ὅτι τὰ ἐπιπλᾳ μᾶς *respectable*, ὡς λέγουσιν ἐν Ἀμερικῇ, οἰκίας, ἔχουσιν ἀξίαν ὀλοκλήρου περιουσίας' διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις τάπητες καλύπτουσι τὸ ἔδαφος των θαλάμων, ἀπὸ τής αἰθούσης μέχρι και αὐτῶν των ὑπερώων, και αὐτοῦ τοῦ μαγειρείου.

Τοσοῦτῳ δὲ λατρεύουσι τοὺς τάπητας οἱ Ἀμερικανοί, ὡστε χάριν αὐτῶν ἀπαρνοῦνται ἄλλα ἀναγκαιότερα' ὡς και οἱ μαῦροι ἔχουσι τάπητας εις τὰ βρομερὰ αὐτῶν καταγώγια. Ὅτε δὲ τὸ θέρος μετατοπίζουσι αὐτοὺς ἐνεκα τοῦ καύσωνος, στρώνουσι σινικὰς ψιθῆους, κίτρινα και κόκκινα τετράγωνα ἔχούσας, πολλὰ ὠραίας και πολλὰ δροσεράς.

Αἱ οἰκίαι τής ἐν Νεοβοράκῳ πέμπτης ὁδοῦ, ὁδοῦ μεγαλοπρεπεστάτης, και αἱ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τής πόλεως μέχρι τής τεσσαρακοστῆς (σημειωτέον ὅτι πλείσται ὁδοὶ διακρίνονται δι' ἀριθμοῦ μόνον), εἶναι πᾶσαι και ἐξωτερικῶς και ἐσωτερικῶς ἐκτισμέναι κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον. Πᾶσαι ἔχουσι προσγείως καθ' ὅλον τὸ μῆκος τής οἰκίας, λαμπρὰν αἶθουσαν διαιρουμένην ἐν τῷ μέσῳ διὰ συρτῆς θύρας, ἢτις ἀνοιγοκλείεται κατὰ θέλησιν, και εἰσδύουσα εις τὸν τοῖχον δὲν φαίνεται διόλου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἢ αἶθουσα σμικρύνεται ἢ εκτείνεται ἀναλόγως πρὸς τὸν ἀριθμὸν των κεκλημένων.

Ἡ καθριότης των ἀμερικανικῶν οἰκιῶν εἶναι ἀπερίγραπτος, πολυτέλειαν δὲ και εὐπρέπειαν εὕρισκεις και εις αὐτὰ των ὑπηρετῶν τὰ δωμάτια. Κατὰ τὰ τελευταῖα μάλιστα ἔτη ἢ ὑπερηφάνεισ μετέβαλε τὰς ἀμερικανικὰς οἰκίας εις ἀληθῆ βασιλικὰ πλάτια.

Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις των Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἔχουσιν ἀξιόλογα κατακρουστικὰ λουτρά θερμὰ και ψυχρὰ ἐν ταυτῷ, διότι οἱ Ἀμερικανοὶ συνειθίζουσι νὰ λούωνται καθ' ἡμέραν πρὸ τοῦ προγεύματος. Καὶ εις αὐτὰ δὲ και εις πάντας τοὺς κοιτῶνας τὸ νερὸν, ψυχρὸν τε και θερμὸν, ῥεεῖ ἄφθονον ἐντὸς πολυτελῶν λεκανῶν κειμένων ἐπὶ μαρμαρίνης τραπέζης παρὰ τὸν τοῖχον, και δι' ἀοράτων σωλῆνων καταβαίνει και μέχρι τής ὁδοῦ.

Πρό-τινων ἑτῶν τὸ Νεοβοράκον ἑστερεῖτο ἐνίοτε ὕδατος' ἀλλὰ σήμερον διὰ λαμπροῦ ὕδραγωγοῦ, βασταζομένου ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν στοῶν, πρὸς κατα-

σκευήν τοῦ ὁποίου ἐδαπκνήθησαν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἑκατομμύρια δραχμῶν, φθάνει εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ διαστήματι 2½ ὥρων νερὸν διαυγέστατον καὶ χωνευτικώτατον τριακοσίων περιῶν ἑκατομμυρίων γαλλικῶν λιτρῶν.

Τὰ δὲ μαγειρεῖα κείνται σχεδὸν ὑπογείως, οὐ μακρὰν τοῦ ἐστιατηρίου· καὶ ἐπειδὴ εἰς τινὰς οἰκίας τὸ ἐστιατήριον κείται εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, τὰ φραγτὰ ἀνασύρονται ἀναμέσον τοῦ τοίχου διὰ τροχαλίας. Ἐκ τούτου δὲ προκύπτουσι δύο καλὰ πρῶτον τὰ πινακία φθάνουσι ταχέως, καὶ δεύτερον ἡ ὄσμη τοῦ μαγειρείου δὲν διαδίδεται εἰς τὴν οἰκίαν.

Αἱ δὲ οἰκίαι φωτίζονται ἐν γένει διὰ γὰρ κατὰ πάντα τοὺς θαλάμους, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἡμέτεροι φανοὶ εἶναι σχεδὸν ἀγνωστοὶ κατὰ τὴν Ἀμερικὴν οὐδαμῶς γίνεται χοῆσις ἐλαίου. Εἰ δὲ ποῦ εὕρισκται τις οἰκία μὴ ἔχουσα γὰρ, μεταχειρίζονται μετακομιστὸν, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσι βευστόν. Τὸν χειμῶνα αἱ οἰκίαι θερμαίνονται δι' ὑπογείων κλιθῶν, οἵτινες ἀνάπτονται διὰ γαιανθράκων εἰσχομένων εἰς τὴν οἰκίαν δι' ὀπῆς κειμένης εἰς τὸ πεζοδρόμιον, καὶ κλεισμένης διὰ σιδηροῦ πώματος.

Πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἔχουσι μακρὸν κήπον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τετράγωνον, ὅπου στεγνώνονται τὰ κατ' οἶκον πλυόμενα πνικῆ. Μόνον ἱπποστάσια καὶ ἀμαξοστάσια δὲν ἔχουσιν.

Οἱ δὲ ἔμποροι ἔχουσι καὶ γραφεῖα, ὅπως ἀνόμοια πρὸς τὰς οἰκίας, εἰς ἃ διαιτῶνται τὰ τρία τέταρτα τοῦ βίου αὐτῶν.

Εἰς δύο φύσεις οὕτως εἶπεν διαίρειται ἕκαστος Ἀμερικανός· εἰς ἄνθρωπον ὑποθέσεων (the business men), τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἴδῃ ὅστις θέλει καὶ εἰς ὁποιαδήποτε ὥραν θέλει χωρὶς νὰ εἰσαγγεληθῇ, χωρὶς νὰ γνωρίζεται πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν πῖλον φέρων ἐπὶ κεφαλῆς, ἀπὸ τῆς 8 τῆς πρωῆς μέχρι τῆς 6 ὥρας τῆς ἑσπέρας, καὶ εἰς ἄνθρωπον ἰδιώτην, ὃν σίνα ἐλάχιστος ἀριθμὸς φίλων πλησιάζει εἰς τὴν πολυτελεστάτην αὐτοῦ οἰκίαν.

Ἄς ἴδωμεν δὲ καὶ ὁποῖα τὰ γραφεῖα.

Τὸ γραφεῖον τοῦ ἀνθρώπου τῶν ὑποθέσεων ἔχει τι ἀποτρόπαιον. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ ἐμπορεύσθαι τοσοῦτον ἰσχυρῶς κυριεύει τὰς καρδίαις τινῶν, ὥστε προθύμως καταδικάζουσιν ἐαυτοὺς εἰς τὴν ἀλλειστάτην τῶν φυλακῶν. Τὸ γραφεῖον τοῦ ἀληθοῦς ἐμπόρου τῆς Ἀμερικῆς εἶναι σκοτεινὸν καὶ ἐλεεινὸν δωμάτιον, ἔχον τράπεζαν ἐλεεινοτέραν καὶ πεπαλαιωμένα τινὰ θρανία, ἅτινα, ὡς νομίζω, συντρίβουσιν ἐνίοτε ἐπιτήδεις ὅπως ἐπιδιορθώσωσιν αὐτὰ, καὶ τοῦτο ἰν' ἀποφύγῃσι πᾶσαν ὑπόψιν πολυτελείας παρὰ τῶν προσερχομένων, μικρὰν βρῦσιν καὶ ἀθλίαν λεκάνην ὅπως πλύνωσι τὰς χεῖρας, καὶ τέλος πολλὰ πράσινα θρανία ἐκ δέρματος, φέροντα

τὸν τύπον τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ καταστήματός τοῦ καὶ τῶν γραφῶν αὐτοῦ.

Ἐκ συστήματος δὲ ὁ ἄνθρωπος τῶν ὑποθέσεων, οὕτινος αἱ ἰδιότητες εἶναι πολλάκις ἀντίθετοι εἰς τὴν γενναϊότητα, τὴν ποιήσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ ὥραίου, ἀποβάλλει ἐν τῷ γραφεῖῳ αὐτοῦ πᾶσαν εὐπάθειαν. νομίζων ὅτι διὰ τούτου ἀποδεικνύει ἐμβροθίειαν χαρακτήρος, ὅπως οἱ ἀφίνοντες μεγάλου μύστακα νομίζουσιν ὅτι ἀποδεικνύουσι δύναμιν καὶ θάρρος. Πλὴν τούτου, ἐπιθυμῶν νὰ φανῇ ἀρεστὸς εἰς τοὺς μικροὺς ἐμπόρους τοὺς ἐρχομένους εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, προσποιεῖται ὅτι καταφρονεῖ τὴν πολυτέλειαν· διότι εἶναι βέβαιον, εἰ καὶ ἀκατάληπτον, ὅτι οἱ ἐμπορευόμενοι ἀγαπῶσι νὰ βλέπωσι τοὺς πλουσίους ὁμοτέχνους αὐτῶν καταφρονούντας τὴν πολυτέλειαν καὶ φαινομένους ἀπόρους.

Ἄνθρωπος ὑποθέσεων, ἔχων γραφεῖον καθρὸν, εὐάερον καὶ πολυτελῶς συνεσκευασμένον, οὕτινος ἡ μὲν διμιλία εἶναι εὐγενής καὶ ἐπαγωγὸς, οἱ δὲ τρόποι φιλόφρονες, οὔτε τοὺς πελάτας αὐτοῦ εὐχαριστεῖ, οὔτε ὑποθέσεις ἱκανὰς διεξάγει, ὅσον ἔμπορος ἀμαθῆς καθήμενος ἐπὶ πεπαλαιωμένου δερματίνου θρανίου καὶ δεχόμενος τοὺς ἐρχομένους μετ' ἀδιαφορίας. Τὸ ἦθος, οἱ τρόποι, τὸ ὀλιγόλογον, τὰ ἐλεεινὰ σκεύη τοῦ γραφείου αὐτοῦ ἀρέσκουσιν εἰς τοὺς ἀγοραστάς, οἵτινες γινώσκοντες ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐμπόρου διαιτᾶται εἰς πολυτελεστάτην οἰκίαν, θεωροῦσι τὸν τρόπον αὐτὸν τοῦ ζῆν κατὰλληλον εἰς ἄνθρωπον ὑποθέσεων.

Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μοὶ ὁμολόγησεν καὶ ἔμποροι· πολλοὶ δὲ ἐπάγγελμα ἔχοντες τὸ πικρῆσαι, καὶ τοιούτων βρῦθαι ἡ Ἀμερικὴ, μ' ἐξεβλαίσαν ὅτι ὁ πρὸς αὐτοὺς πολυτιμότερος χρυσὸς εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ρυπαρὰ χεὶρ ἐξάγει ἀπὸ βελαντιῦ κεκρυμμένου εἰς ρυπαρότερον ἔνδυμα. Φαίνεται ὅτι ἡ πλεονεξία ἔχει ἠδονὰς ἀνεξηγήτους.

Εἰς τὰς οἰκίας τὰς ἐνοικιαζομένας διὰ γραφεῖον οὐδαὶς κοιμᾶται τὴν νύκτα, σιωπῇ δὲ θανάτου ἐπικρατεῖ τὴν Κυριακὴν εἰς τὰ μέρη ὅπου κείνται, σιωπῇ τὴν ὁποῖαν διακόπτουσιν ἐνίοτε τὰ ἀργὰ βήματα πολιτοφύλακος. Οἱ ἄνθρωποι τῶν ὑποθέσεων εἶναι ἐξηπλωμένοι εἰς τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θαλάμους τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν κοιμῶνται· διότι ἐνῶ ἀναγινώσκουσι τὴν Γραφὴν, ἀνακυκλοῦσι κατὰ νοῦν τὰ ἐντεχνά στρατηγήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἐπιούσαν, ὅπως συντρέξωσι τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν.

Οἱ σιδηρόδρομοι δὲν εἶναι ὡς οἱ τῆς Εὐρώπης, διότι κατ' ἄλλα μὲν ἐλαττοῦνται κατ' ἄλλα δὲ πλεονεκτοῦσιν. Οἱ σταθμοὶ εἶναι κακῶς κατασκευασμένοι καὶ ὡσανεὶ πρόσκαιροι, αἱ ἀμαξῆς ἀσχημοὶ καὶ αἱ ἑδραὶ οὐχὶ πολλὰ ἀνακαυτικαί. Συνδεδεμένοι οὖν

σὺν πρὸς ἀλλήλας σχηματίζουσι μακρὰν αἴθουσαν, εἰς ἣν περιφέρεται ἀκινδύνως ὁ ὁδοιπόρος. Τὴν συγκοινωνίαν αὐτὴν νομίζω ἀξιόλογον, κατὰ τὴν Ἀμερικὴν μάλιστα, ὅπου αἱ ἀποστάσεις εἶναι μέγισται. Τὸν δὲ χειμῶνα θερμαίνονται αἱ ἀμαξῆς ἀναπτομένων θερμαστρῶν.

Αἱ θέσεις τῶν ἀμαξαζῶν δὲν διακροῦνται, ὅπως ἐν Εὐρώπῃ, εἰς κλάσεις, ἀλλὰ καὶ πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, καὶ χειρῶνακτες καὶ ὑπουργοὶ κάθονται ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ ἐπὶ θρανίων ἀπαρραλλάκτων. Τούλάχιστον εἰς τοὺς σιδηροδρόμους εὕρισκται ἡ πολυθρόλλητος ἰσότης.

Διηγῆθημεν προηγουμένως τὰς ἀνακαύσεις τῶν ἀμερικανικῶν ἀτμοπλοίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὕρισκονται ἀναγνωστήρια, αἴθουσαι μουσικῶν, ξενοδοχεῖα, bar-rooms, ἐνίοτε δὲ καὶ πολυτελέστατα συνεσκευασμένος θάλαμος, ὁ ἐπιλεγόμενος τῆς νόμφης, εἰς τὸν ὁποῖον κλείονται οἱ νεόνυμφοι ἐὰν ἐπιθυμῶσιν.

Οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἔχουσιν ὅπως καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ αὐτὸ αἶσθημα τῆς σεμνότητος καὶ τῆς αἰδοῦς. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην δύναμαι νὰ στηρίξω διὰ μνηρίων τεκμηρίων· ἀλλὰ μία μόνη γενικὴ συνήθεια, ἰσχύουσα καὶ μεταξὺ τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο, ἐννοῶ δὲ τὴν τοῦ κοιτῶνος τῆς νόμφης, καθ' ἣν νῆξ Ἀμερικανὸς, μόλις καταλείψασα τὴν οἰκίαν τῶν γονέων αὐτῆς καὶ μόλις ὑπανδρευθεῖσα, ἐπιδεικνύει αὐτὸν εἰς ὅν τινα θέλει, οὐ μόνον οἰκεῖον ἀλλὰ καὶ ξένον.

Τὰ δὲ λεωφορεῖα, ἅτινα ἔχουσι μὲν θέσεις διὰ δύο δεκα ἀνθρώπων, δέχονται ὅμως διπλασίους ὁσάκις, ὡς προείπομεν, αἱ κυρίαί θέλουσι ν' ἀποφύγῃσι τὴν βροχὴν ἀναβάνουσι καὶ κάθονται ἐπὶ τῶν γονάτων τῶν κυρίων, δὲν εἶναι ἀνακαυτικά. Εἰς τὴν Εὐρώπῃ, πλὴν τοῦ ἡνίοχου, ὑπάρχει ὡς γνωστὸν καὶ ὀδηγός, ἰστάμενος ὀρθὸς εἰς τὴν ἀναβάθραν· εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅμως ὁ ἡνίοχος ἐκπληροῖ τὰ χρεῖα καὶ τοῦ ὀδηγοῦ. Εἰς τὴν ὀροφὴν τῶν λεωφορείων ὑπάρχει ὀπὴ, καὶ δι' αὐτῆς οἱ ὁδοιπόροι συνεννοοῦνται μετὰ τοῦ ἡνίοχου καὶ δίδουσι χρήματα. Ὅσάκις δὲ πρέπει νὰ σταθῇ τὸ λεωφορεῖον ὅπως καταβῇ τις, σύρει λαβρὶδα δέρματος διερχομένην διὰ τῆς ὀπῆς, οὗ τινος ἡ ἄκρα εἶναι δεδεμένη εἰς τὸν πόδα τοῦ ἡνίοχου. Ὅτε δὲ πρόκειται νὰ ὁμιλήσῃ τις εἰς αὐτὸν βιάζεται νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον μέχρι τῆς ὀπῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ ἡνίοχος κολλᾷ τὸ αὐτίον. Τὸ σύστημα τοῦτο θὰ ἐφαίνετο γελοῖον εἰς τὴν Εὐρώπῃν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ γελοῖον, ὡς εἶπομεν, καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθερίας. Ἀρκεῖ ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς ἀντὶ δύο, ἡνίοχου καὶ ὀδηγοῦ, μισθοδοτεῖ ἕνα μόνον.

Ἐὰν κατὰ τύχην ὁδοιπόρος τις δὲν ἔχη τριάκοντα λεπτὰ ἵνα πληρώσῃ τὴν θέσιν, ἢ ἐὰν ἔχη ὀλιγώτερα,

ὁ ἡνίοχος δέχεται ὅτι δώσεις, εἰ καὶ ἂν δὲν δώσης διόλου τοὶ ἐπιτρέπει νὰ καταβῇ, καθόσον μάλιστα αὐτὸς εἶναι κύριος τῆς ἀμάξης. Ἐνίοτε ἵνα μὴ κοπίση ν' ἀλλάξῃ ἢ νὰ λάβῃ κίβδηλα τραπεζογραμμάτια (διότι εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἄλλο νόμισμα δὲν βλέπει), προτιμᾷ νὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃς ἄνευ πληρωμῆς.

Καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς κοσμοῦσι τὰ λεωφορεῖα εἰκόνες γυναικῶν ἐνδεδυμένων ὡς ἐν χορῶ, καὶ ἄλλων προσώπων τοῦ θεάτρου, οἵτι αἱ τῆς K. Sontag, Albani, Grisi, τοῦ Mario. Τὴν τῆς Jenny Lind ἐξήλειψαν ὅμως πανταχόθεν, ἀφοῦ ἔμαθον ὅτι ὑπανδρεύθη ὁ ἐπουράνιος αὐτὸς ἄγγελος.

Ἀκαταλόγιστος εἶναι ἡ ποσότης τοῦ πάγου ἢ κατανάλισκόμενῃ μόνον ἐν Ἀμερικῇ, διότι οἱ Ἀμερικανοὶ, μέγιστοι ἄντες ὑδροπότοι, πίνουσι πάντοτε καὶ χειμῶνα καὶ θέρος, ὕδωρ πεπαγωμένον. Καθ' ἑκάστην πρωτὴν ἀμαξίαν φέρουσαι πάγον ἀποθέτουσιν αὐτὸν πρὸ τῆς θύρας ἐκάστης οἰκίας. Καὶ οἱ ἐνδεδεστέροι, καὶ οἱ μαῦροι αὐτοὶ μεταχειρίζονται πάγον. Ὅσάκις δὲ δὲν πίνουσιν ὕδωρ, τρώγουσι παγωτά. Ἀπὸ τῆς πρωῆς μέχρις ἑσπέρας πρὸ τοῦ γεύματος καὶ μετ' αὐτὸ, κυρίαί ἐστολισμέναι κάθονται εἰς τὰ ice cream saloons, καὶ δὲν τρώγουσιν, ἀλλὰ καταβροχθίζουσι παγωτά, πολὺ μεγαλύτερα τῶν ἡμετέρων.

Καὶ κυρίαί καὶ κύριοι ἔχουσι τὴν συνήθειαν μετὰ τὸ πρόγευμα καὶ πρὸ τοῦ γεύματος, νὰ τρώωσι βόφημα ἐξ ὀστρειδίων καὶ νὰ πίνωσι μέγα ποτήριον πεπαγωμένου νεροῦ. Οὐδέποτε ἐλλείπουσιν ὀστρεῖδικα ἀπὸ τοῦ δείπνου, οὐ μόνον ὄμα ἀλλὰ καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους παρεσκευασμένα. Πολλάκις τὸ ἄριστον σύγκειται ἐκ μόνον ὀστρειδίων ἠρτυμένων δι' ἄλατος καὶ πεπέρεως, καὶ μικρῶν παξιμαδιῶν, τῶν κκαλουμένων crackers.

Περιεργότατα εἶναι τὰ ξενοδοχεῖα ὅπου τρώγουσιν οἱ ἔμποροι, εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ Νεοεβοράκου. Αἱ τράπεζαι εἶναι μακρῆ καὶ ὑψηλαί, οἱ δὲ business men κάθονται, ὡς μεγάλα παιδία, ἐπὶ ὑψηλῶν θρανίων. Πλησίον δὲ τῶν τραπέζων κείνται μικρὰ μαγειρεῖα ὅπου παρασκευάζεται ἐντὸς πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας βόφημα ἐξ ὀστρειδίων. Ὁ δὲ ἔμπορος, ὅστις αἰωνίως βιάζεται, καταπίνει ὡς κάμπηλος τὸ ἀφρονότατον βόφημα καὶ τὴν παραθεμένην ἀβυρτάκην, πληρόνων ἐβδομήκοντα μόνον λεπτά. Καὶ ἂν θέλῃ νὰ προγευθῇ εὐθηνότερα, ὑπάγει εἰς ξενοδοχεῖον ὅπου εὕρισκει free lunch ἢ τοὶ ἀριστον διαρεάν. Ἐχει δὲ τὴν ἀδειαν νὰ φάγῃ ὅσον θέλει ἐκ τῶν ἐντὸς ἀργυρῶν τριβλίων προσφερομένων κρεάτων, φθάνει μόνον νὰ πληρώσῃ ποτήριον ὁποιοῦδήποτε ποτοῦ θέλει, τὸ ὁποῖον ἔχει μετριοπάτην τιμὴν. Δίδων παραδείγματος χάριν τριά-

κοντα πέντε λεπτά δι' ἐν ποτήριον ζύθου, τρώγει ἀξιόλογα, καλῶς ὑπηρετούμενος καὶ καλῶς συντροφευμένος.

Τὸ ρακίον εἶναι ἀκριβὸν· ἀλλ' ὅταν ἐλθὼν εἰς **bar-room** ζητήσης, σοὶ δίδουσι δλόκληρον φιάλην εἰς μέγαν ποτήριον· σὺ δὲ πίνεις ὅσον θέλεις καὶ πληρώνεις κατὰ τὴν πρὸ τούτου γενομένην συμφωνίαν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι συγχρόνως σοὶ δίδουσι δωρεάν τυρὸν, παξιμάδια καὶ καπνόν. Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ σωτηριώδης ἐπεμέλεια τῆς ἐλευθερίας, ὥστε οὐδέποτε, οὔτε αὐτοὶ οἱ μέθυσοι προσβάλλουσι τὴν ἰδίαν ἀξιόπρέπειαν καταχρώμενοι τῆς δοθείσης ἀδείας πρὸς ζημίαν τοῦ πωλητοῦ. Γινώσκοντες πόσον πρέπει νὰ πῶσιν ἀντὶ τῆς συμφωνηθείσης τιμῆς, δὲν πίνουσι περιπλέον, ἀλλ' οὔτε τυρὸν, οὔτε παξιμάδιον, οὔτε καπνὸν μεταχειρίζονται πλέον τοῦ δέοντος.

Τὴν εὐπάθειαν τῶν Ἀμερικανῶν εὐρίσκεις καὶ εἰς τοὺς ναοὺς, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἔδαφος κλύπτουσι τάπητες, τὸ δὲ ψύχος ἐν καιρῷ χειμῶνος μετριάζουσι ὑπόγειοι κλίβανοι.

Τὰ δὲ κουρεῖα εἶναι τῶντι μεγαλοπρεπῆ, εὐρύχωρα καὶ πολυτελῶς κατασκευασμένα. Μόνον τὸ θρανίον ἐφ' οὗ θὰ καθήσῃς ἀξίζει νὰ πληρώσῃς ὅσα θὰ δώσῃς διὰ νὰ ξυρισθῇς· δλόκληρον τὸ σῶμά σου ἀπὸ ποδῶν μέχρι κεφαλῆς ἀναπαύεται ἐν αὐτῷ, καὶ ὅσας δὲ κουρεὺς ἔχει ἀνάγκη νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς κεφαλῆς σου ἀνυψοῦται διὰ τινος ἐλατηρίου, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄργανου καταβαίνει. Καὶ πρῶτον μὲν σὲ σαπωνίζει διὰ ψήκτρας τετρακίς ὀγκωδεδεστέρας τῆς πρὸ ἡμῶν ἐν χρῆσει, καὶ ἀφοῦ σὲ ξυρίσῃ ὁ λίγον σὲ σαπωνίζει καὶ δευτέρον καὶ σὲ ξυρίζει ἐλαφρότατα καὶ ταχύτατα. Ἀλλὰ μὴ νομίζῃς ὅτι τελειωθέντος τοῦ ξυρίσματος, ἐτελείωσε καὶ ἡ ἐργασία· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· διότι ὁ κουρεὺς σ' ἐρωτᾷ ἂν ἐπιθυμῇς καὶ νὰ σὲ λούσῃ. Καὶ ἂν εἶπῃς καὶ, ἐν ἀκαρεῖ ἡ κεφαλὴ σου κατακλύζεται ὑπὸ σάπωνος, καὶ τὰ ταχύτατα δάκτυλα τοῦ τεχνίτου περιδιὰθάζουσι ἀνάθεκτα εἰς τὴν κεφαλὴν σου, ὥστε τὸ δέρμα σου γίνεται λευκὸν ὡς καοῦμι, τὰ δὲ μιλία καθαρώτατα. Κρουνοὶ νεροῦ ψυχροῦ καὶ νεροῦ ζεστοῦ ἀποδιώκουσι καὶ τὸ τελευταῖον ἔχνος τοῦ σάπωνος, καὶ μέγαρα προσόψια σφογγίζουσι καλὰ καλὰ τὴν κόμην σου, τὴν ὁποίαν ὁ σίδηρος, τὸ κτένιον, ἡ ψήκτρα καὶ τὸ παχύμυρον διευθετοῦσι καὶ καλλύνουσι. Εἰ δὲ καὶ δὲν θέλεις νὰ λουσθῇς, ὁ κουρεὺς ῥνκίζει τὴν κεφαλὴν σου δι' ἀρωματώδους ῥευστοῦ.

Τὰς δὲ οἰκίας τῶν ἐξοχῶν κατασκευάζουσι κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ρυθμὸν, ξυλινὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ λευκάς, περίστυλον ἐχούσας τὸ μέτωπον καὶ κορινθιακὰ τὰ κιονόκρανα. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσαι αἱ οἰκίαι εἶναι ὁμοιομόρφως ὠκοδομημέναι καὶ

κατάλευκοι, τὸ θέαμα εἶναι ὠραῖον, ἢ δὲ φαντασίᾳ σου, πρὸ τῶν ὄχθων τῆς Staten-Island, σὲ μεταφέρει εἰς τὰς πάλαι νήσους τοῦ Αἰγαίου.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΜΑΡΙΑ ΔΕ ΚΕΡΟΥΑΡ

(Συνέχ. 186 φυλλ. 431.)

Β'.

Ὁ Κ. δὲ Κερούαρ καὶ ἡ κόρη του ἰδόντες εἰσερχόμενον τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ προσηθήθησαν μέγα ἀδιόρθωτον δυστύχημα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ δύο ἠγέρθησαν ὅπως τὸν ὑποδεχθῶσιν, αὐτὸς ἔνευτε νὰ καθίσωσι· καθήσας δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἀπέναντι αὐτῶν εἶπε μὲ φωνὴν συγκεκνημένην.

— Κ. κόμη, ἔρχομαι νὰ σὰς ἐπιστρέψω τὸν λόγον σου. Κυρία, εἰσθε ἐλευθέραι, προσέθηκεν ἀποταθεῖς πρὸς τὴν Μαρίαν.

Καὶ ὁ μὲν γέρον εὐγενὴς δὲν ἠσθάνθη εὐθὺς τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ τῷ προξενήσῃ ἡ ἀνελπιστος διακοίνωσις, διότι ἡ ὑπερηφάνειά του προσεβλήθη· ἡ Μαρία δὲ μὴ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς.

— Μὴ με διακόψετε, ὑπέλαθεν εὐθὺς ὁ νέος εὐγενὴς. Μαρία, σὰς ἀγαπῶ καὶ ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν θὰ εἶδιδά τὸ αἷμά μου διὰ ν' ἀπολαύσω τὴν ἀκραν εὐτυχίαν τοῦ νὰ συνδέσω τὴν ζωὴν μου μὲ τὴν ἐδικὴν σου. Σὰς ἀγαπῶ, Κ. κόμη, σὰς ἀγαπῶ, σὰς σέβομαι καὶ δὲν παραγνωρίζω ὁποῖαν τιμὴν θὰ μ' ἐπροξένει ἡ συγγενεία σου. Ὁ γάμος αὐτὸς ἦτον τὸ ὄνειρον τοῦ πατρὸς μου· ἐξέπνευσε μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν καὶ ἡ ἐλπίς του ἦτον ἡ πολυτιμότερα κληρονομία μου. Πρέπει ὁμῶς νὰ τὴν ἐγκαταλείψω... Ὅτε ἐζήτησα τὴν χεῖρα τῆς Κ. δὲ Κερούαρ τὰ πάντα μὲ ἐρκίνοντο λαμπρὰ· μὲ ἐφαίνετο τότε ὅτι εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς εὐτυχίας τὴν ὁποῖαν ἐζήτησα, ἐδυνάμην καὶ ἐγὼ νὰ προσφέρω μικρὰν τινα εὐτυχίαν, ταπεινὴν μὲν καὶ μικρὰν, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐδυνάμην, ἄνευ ἀγέσεως καὶ ἐγώσμου, νὰ προτείνω εἰς γενναίαν καρδίαν νὰ συμμεθεῖ τῆς τύχης μου. Μὲ ἦτον γλυκεῖα ἐπίση· ἡ ἰδέα, κυρία, ὅτι μὲ τὰς περιποιήσεις, μὲ τὴν ἀγάπην, μὲ τὴν ἀφοσίωσιν μου θὰ κατώρθωνα νὰ σὰς ἐτοίμασω ζωὴν ὅχι ἀναξίαν τοῦ ὀνόματος, τῆς χάριτος καὶ τῆς ὠραιοτήτός σου. Πλὴν δὲν πρέπει πλέον νὰ τὸ συλλογισθῶ... Εἰς τὸ ἐξῆς δὲν μὲ μένει εἰμὴ ἡ ἀγάπη μου. Τὸ καλλίτερον μέρος τῆς καταστάσεως τὴν ὁποῖαν μὲ τόσῃν εὐτυχίαν ἔθετα εἰς τοὺς πόδας σου ἐβυθίσθη ἐντὸς βραβήρου· τὸ ἐμαθὰ σή-

μερον τὸ πρῶτ. Τὰ πολιτικὰ πάθη μὲ κατατρέχουν, ταπειναὶ ἐκδικήσεις μὲ περιστοιχίζουσι, καὶ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν σὰς ὁμιλῶ, τὰ δάση τοῦ Γρανλιέ καταφλέγονται. Τίς ἤξεύρει ἂν αὐριον θὰ ὑπάρχη πέτρα ἐπὶ πέτρας εἰς τὸν πύργον τῶν προγόνων μου; Πτωχὸς, ἐξόριστος, στασιαστὴς, ἄνευ ἀσύλου, θὰ ζήσω εἰς τὸ ἐξῆς ζωὴν κατηραμένην... Λάβετε λοιπὸν ὀπίσω, φίλε τοῦ πατρὸς μου, τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μ' ἐδόσατε· καὶ σεῖς τὴν ὁποῖαν εὐτύχησα νὰ ὀνομάσω ἄλλοτε μνηστὴν τῆς καρδίας μου ἐστὲ ἐλευθέραι. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ σὰς παρασύρω εἰς τὴν καταστροφὴν μου...

Ὁ κόμης δὲ Κερούαρ καὶ ἡ Μαρία ἔμειναν ἐκπληκτοὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν τρομερῶν αὐτῶν λόγων. Κεραυνοὶ πίπτων πρὸ τῶν ποδῶν των θὰ ἐτράμαζεν αὐτοὺς πολὺ ὀλιγώτερον. Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ κυρίου δὲ Γρανλιέ, ἠδύνατο ἀμφότεροι ν' ἀποσύρωσι τὴν ὑπόσχεσιν των καὶ νὰ μὴ προσκρούσωσιν ἐντελῶς εἰς τὴν τιμὴν των· ἀλλ' ἐδύνατο πλέον νὰ τὸ κάμωσι τὴν ὥραν ἐκείνην; ἐδύνατο νὰ λάθωσιν ὀπίσω ἄνευ αἰσχύνῃς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποῖαν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ μετὰ τσαούτης γενναιότητος τοῖς ἀπέδωκεν;

Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶπῃ, καὶ μόνος ὁ Θεὸς οἶδε, τί συνέβη τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τελευταίου τῶν Κερούαρ· ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῆς δυστυχίας τῆς θυγατρὸς καὶ τῆς ἀτιμίας τοῦ ὀνόματός του· δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο καταφύγιον.

Τότε ἡ Μαρία ἠγέρθη, καὶ ὡς ἄξιον τέκνον τῆς εὐγενούς γενεᾶς τῆς εἶπε μὲ φωνὴν ὑψηλὴν καὶ σταθεράν·

— Κύριε δὲ Γρανλιέ, ἂν σεῖς δὲν ἐπιτρέπετε εἰς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ μὰς παρασύρετε εἰς τὴν καταστροφὴν σου, ἡμεῖς ὁμῶς δὲν ἐπιτρέπομεν εἰς ἑαυτοὺς τὸ νὰ μὴ σὰς ἀκολουθήσωμεν. Ἡ πτωχεία σου μὰς εἶναι προσφιλεστέρα τοῦ πλοῦτος σου· ἐνόσω ὁ πύργος αὐτὸς δὲν καταρρέουσι δὲν θὰ σὰς λείψῃ ἀσυλον, καὶ ἂν ἦναι ἀληθὲς ὅτι μὲ ἀγαπάτε, ἰδοὺ, κύριε, ἡ χεῖρ μου, εἶναι ἐδικὴ σου.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἔτεινε τὴν χεῖρά τῆς, ἥτις εὐδόλως ἔτρεψε.

— Καλὰ, αἷμα μου! καλὰ, κόρη μου!... ἀνέκραξεν ὁ γέρον κόμης ἐκπεπληγμένος.

Καὶ περιεπτύχθη συγχρόνως καὶ τοὺς δύο εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνὴν ἡ Κυρία δὲ Κερούαρ δὲν ἐξέκλινεν ἀπὸ τὸ μέγεθος τῆς θυσίας τῆς. Ἐπέβαλε σιωπὴν εἰς τοὺς δισταγμοὺς τοῦ Κ. δὲ Γρανλιέ καὶ ὠρῖσεν ἡ ἰδίᾳ τὸν καιρὸν τοῦ γάμου. Ὁ κόμης δὲ Κερούαρ ἐγνώριζε κάλλιστα πόσον ἡ Μαρία ὑπέφερε διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐδέχετο τὴν θυσίαν τοῦ τέκνου του μὲ τὸν ἀκαμπτον ἐγώσμον τῆς

τιμῆς, τὸν σκληρότερον, τὸν πλέον ἀδυσώπητον πάντων τῶν ἐγώσμων. Ἄλλως τε ὁ γέρον εὐγενὴς οὐδὲ κἂν ἐσυλλογίσθη ὅτι ἡ κόρη του ἦτο δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ ἐκ τούτου. Δὲν ἐπίστευεν εἰς τὰς ἀκατανικήτους ἀντιπαθείας, καὶ θεωρῶν τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ ἄξιον κατὰ πάντα ν' ἀγαπήθῃ, ἦτο πεπεισμένος ὅτι ἡ Μαρία θὰ τὸν ἠγάπα ἀφεύκτως μὲ τὸν καιρὸν. Καὶ ἀληθῶς πρὸς τὸν Κ. δὲ Κερούαρ, ὅστις οὐδὲν ὑποπτεύετο, τί ἦτο ἡ μεγάλη αὐτῆ ἀφοσίωσις; Ἡ Μαρία βεβαίως θὰ παρηγορεῖτο μετ' οὐ πολὺ, καθόσον ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἦτο νέος, ὠραῖος, ὑπερήφανος καὶ γενναῖος ὡς τὸ ξίφος τοῦ πατρὸς τῆς.

Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἀπεσῶρη τῆς νυκτὸς οὔσης πολλὰ προχωρημένης· ἡ δὲ νέκ μείνασα μόνη μετὰ τοῦ κόμητος οὐδὲν ἀφῆκε νὰ φανῇ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς τῆς· ἀπ' ἐναντίας διεβεβαίωσε τὸν γέροντα ὅτι ἡ θυσία τῆς δὲν ἦτο τοσοῦτον μεγάλη, καὶ ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ τὸ μείδιμα ἔχουσα εἰς τὰ χεῖλη. Ὡς τὰ ἀρχαῖα θύματα, ἐστεφάνωσεν ἑαυτὴν δι' ἀνθέων ὅπως βραδίση εἰς τὸν βωμόν. Ἀλλ' ὅτε δὲν ἠσθάνθη πλέον ἑαυτὴν στηριζομένη ἀπὸ τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην ἐξαψιν, οὔτε συστελλομένη διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ πατρὸς τῆς, ὅτε εὐρέθη μόνη εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος, ἡ ἀπελπισία τῆς ἐξεβράγη, καὶ ποταμὸς δακρύων κατέβρεξε τὸ πρόσωπόν τῆς.

— Ὡ πάτερ μου! ἀνέκραξε μὲ φωνὴν σπαρτακτικὴν. Σὺ μὲν μὲ προσέφερες τὴν θυσίαν τῆς τιμῆς σου, ἐγὼ δὲ τὴν θυσίαν τῆς εὐτυχίας μου, τὸν ἔρωτά μου καὶ τὴν ζωὴν μου... Ἐξεπλήρωσεν ἡ κόρη σου ὅτι ἐχρεώσται εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ ὀνόματός σου; Εἶμαι ἀρκετὰ δυστυχῆς; Εἶσαι εὐχαριστημένος, πάτερ μου;

Καὶ ἐβαδίζεν ἐντὸς τοῦ δωματίου τῆς μὲ ἦθος παράφρονος, μὲ ἄτακτον τὴν κόμην, κτυποῦσα τὸ στήθος καὶ κινουσα ὡς μαινομένη τοὺς βραχίονας. Ἠγάπα ἡ ταλαίπωρος! πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔφερον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἔρωτα βαθὺν καὶ σιωπηλόν· ἠγάπα τὸν ἐξαδελφόν τῆς Ὀκτάβιον.

Ὁ Κ. δὲ Κερούαρ, ὅστις ἄπειρος ὦν τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων, δὲν προείδεν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του διέτριβεν εἰς τὸν πύργον, ὅτι αἱ δύο ἐκείναι φαίδραι νεότητες θὰ εἰλκύνοντο ἀκαταμαχῆτως ἢ μία πρὸς τὴν ἄλλην. Ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας τὰ δύο παιδιὰ συνέζων ἐν μεγίστῃ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀθωότητι, διέτρεχον ὁμοῦ ἡμέραν καὶ νύκτα τὰ δάση, τοὺς ἀγρούς, τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Εἶχον τοὺς αὐτοὺς ἀφελεῖς θαυμασμοὺς, τὴν αὐτὴν ζέσιν, ἢ αὐτὴ χάρις ἐστόλιζε καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς ὀμιλίαι των· αἱ αὐταὶ διαθέσεις καὶ αἱ αὐταὶ συμπάθειαι τοὺς συνέδεον δι' ἀοράτων δεσμῶν. Ἀλλὰ καὶ μόνη ἡ μεταξὺ τῶν γονέων των διάστασις ἤρκει εἰς τὸ

νά προσγγίση ἔτι μέλλον αὐτοῦ, διότι ὁ ἔρωσ γεννᾶται ἐκ τῶν ἐμποδίων. Ἄν ἡ Μαρία ἦτο ἠρραβωμισμένη τὸν Ὀκτάβιον, εἶναι πιθανόν ὅτι θὰ ἤγάπα τὸν δὲ Γρανλιέ.

Ὁ Ὀκτάβιος καὶ ἡ Μαρία ἠγαπήθησαν, ὡς συμβαίνει εἰς τὴν ἡλικίαν των, χωρὶς νὰ τὸ εἰπωσιν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ ὁ ἔρωσ των ἐγένετο τότε μόνον γνωστός εἰς αὐτοὺς, ὅτε ἤλθεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως· τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ των ἐνόησαν ἐκ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας των ὅτι ἠγαπάντο ἀμοιβαίως, καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὠμολόγησαν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον ὅτι ἔσωσ· δὲν εἶχον ὁμολογήσει αἱ· ἐκυτοῦς. Πόσα δάκρυα ἐχύθησαν, ὅποια θλίψις, ὅποια ἐλπίδες καὶ πόστι ὑποσχέσεις ἀντηλλάγησαν ὑπὸ τὴν σκιάν των δένδρων τοῦ Κερουάρ! Ἦτο αἰθρία ἑσπέρα, γλυκεία φθινοπωρινὴ ἑσπέρα· οἱ ἀστέρες· ἔλαμπον εἰς τὸν οὐρανόν, ἡ σελήνη ἀνέτελλαν ὀπισθεν τῶν μεγάλων δένδρων καὶ ὁ ποταμὸς μὲ τὰ ἀργυρὰ κύματά του ἔβρεε πρὸ τῶν ποδῶν των. Ὁ Ὀκτάβιος ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον ἦτο ἡ πρώτη ἐρωτικὴ των ἑσπέρα· ἔσωσ δὲ καὶ ἡ τελευταία. Τίς θὰ δύνηθῃ ποτε νὰ περιγράψῃ τὴν μέθην τῶν πρώτων ἐκμυστηριεύσεων, τὰς ἀγάσ ἡδονὰς, τὴν συγχώνευσιν οὕτως εἰπεῖν τῶν κίων ψυχῶν; Ἐνώπιον τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ ὤρ κίσθησαν ἔρωτα ἀτελεύτητον, ἀγάπην αἰώνιαν· τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς μέθης ἡ Μαρία ἐλησμώνησε τὰ πάντα, καὶ τὸν λόγον τὸν ὅποιον εἶχε δώσει καὶ τὴν χεῖρα τὴν ὅποιαν εἶχεν ὑποσχεθῆ. Ὁρίσθη νὰ φυλάξῃ ἐκυτὴν διὰ τὸν Ὀκτάβιον, καὶ ὁ Ὀκτάβιος ὠρίσθη ὅτι θὰ ἤρχετο μετ' ὀλίγον νὰ ζητήσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς· ἀμφοτέρωι δὲ ἔλαβον ὡς μάρτυρας τὰ δάτη, τὸν οὐρανόν, τὰ καθάρωτατα ὕδατα καὶ ὅλην τὴν ὠραίαν φύσιν, ἣτις ἤκουσα τοὺς ὄρκους των.

Εἶναι ἄρα δύσκολον νὰ ἐνοήσῃ τις τότε τί συνέβη εἰς τὴν καρδίαν τῆς Μαρίας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ νέου; τοῦ Ὀκταβίου ὁ ἔρωσ ὡμὸς τί ἐγένετο; ἔσωσ τὸ μάθομεν ἀργότερα. Ἄλλ' ὁ τῆς νέας ἠύξανε καὶ ἐξήπτετο ὡς ἐκ τῆς πάλης πρὸς τὰ ἀδύνατα, ἐνῶ ἡ μοναξία τῶν δασῶν, ἡ σιωπὴ τῶν ἀγρῶν καὶ ἡ ἐδικόπος θῆα τῆς φύσεως συντέλουν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, τὸν ὅποιον μετέβαλεν εἰς ἀληθῆ πάθος ἡ παρουσία τοῦ Κ. δὲ Γρανλιέ καὶ ἡ ἀπουσία τοῦ Ὀκταβίου· διότι ἡ ἀπουσία εἶναι ποιητικὴ, εἶναι ἀόρατος μάχισσα στολιζουσα ἀδικόπως τὸ φίλτατον ἀντικείμενον μὲ τὰ λαμπρότερα ἄνθη τῆς φαντασίας. Ἡ προτίμησις τοῦ δὲ Κερουάρ ὑπὲρ τοῦ δὲ Γρανλιέ καὶ τὸ μίσός του κατὰ τῶν Δεβιδιέ κατέστησαν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Μαρίας πολὺ ὠραιοτέρω τὴν εἰκόνα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς· διὸ ὁ Ὀκτάβιος εἶχε τὴν ὠραίαν μερίδα τοῦ ἐξορίστου, τοῦ κατα-

δεδικασμένου, καὶ ὀλοκλήρον ποίημα ἐψάλλετο ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες παρήρχοντο καὶ ὁ Ὀκτάβιος δὲν ἐφάνετο· ἀλλ' ἡ Μαρία δὲν ἀπληρίζετο ἐξ ἐναντίας διετῆρε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς εἰς αὐτόν. Ἄπειρος τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς, εἶχεν ὅλην τὴν ἀθωότητα, τὴν ἀδιάσειστον πίστιν τῆς νεότητος· οὐδὲ στιγμὴν ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ ἀπόντος, κρῖνουσα ἐκ τῶν ἰδίων. Ἄντι δὲ ν' ἀδυνατήσῃ τὸ αἶσθημα ἐγένετο ἡμέρα τῆ ἡμέρα σοβρῶτερον καὶ σπουδαίτερον· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο δεινὸν εὐσμοῦν καὶ χερῖεν· μετὰ κερὸν ὁμὸς κατήνησεν εὐρωστον καὶ ἰσχυρόν μὲ φύλλα πυκνὰ καὶ μετ' ῥίζας ζωηράς καὶ βλαθείας.

Καὶ ὡμὸς οἱ χρόνοι παρήρχοντο καὶ ὁ Ὀκτάβιος δὲν ἐφάνετο· ἡ Μαρία τὸν περιέμενε πάντοτε μὴ καταδικάζουσα αὐτόν, μῆτε παραπονομένη· καὶ ἡ ἠρωικὴ τῆς ὑπομονὴ οὐδ' ὀλίως δυσπρόστοι τὰ ἱπποτικά αἰσθήματά τῆς. Ἔσπετο δὲν προήρχετο ἐκ τούτου ἡ ἀσθένεια τῆς ψυχῆς τῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ Κ. δὲ Γρανλιέ καὶ τῆς ἰδέας ὅτι θὰ ἠναγκαζέτο ποτε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πατρός τῆς, τὸν ὅποιον τοσοῦτον ἠγάπα. Ἰδοὺ ἡ θλίψις τῆς ζωῆς τῆς, ἡ λύπη ἣτις τὴν κατέτρωγε· καὶ ὁμὸς ἡ καρδία τῆς ἦτο πάντοτε σταθερὰ, ὁ ἔρωσ τῆς ἀκλόνητος. Εἶχε δὲ μικρὰ τινα ἐλπίδα ὅτι ὅτε θὰ ἤρχετο ἡ κρίσιμος ὥρα, ὁ πατὴρ δὲν θὰ ἀντίστατο εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς θυγατρὸς του περισσώτερον ἢ ὅσον εἶχεν ἀντισταθῆ εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ὅτι θὰ κατάρθωνε νὰ συγκινήσῃ καὶ νὰ κάμψῃ τὸ ὑπερήφανον ἐκεῖνο πνεῦμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε βασιλεύσει ἔως τότε ὡς ἀπόλυτος ἡγεμονίς. Ἔς πρὸς δὲ τὸν Κ. Γρανλιέ, βλέπουσα αὐτόν τοσοῦτον ψυχρὸν καὶ ἡσυχον, δὲν ἀνησύχει διὰ τὸ αἶσθημά του· ἐπίστευεν ἐπὶ τέλους ὅτι θὰ ἦτο εὐκολον νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἀξιώσεις του.

Ἡμέραν ὁμὸς τινα ἠσθάνθη τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν γενναϊότητά τῆς κλονομένης, τὴν ἡμέραν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου· ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης τὸ μίσος τοῦ Κ. δὲ Κερουάρ πρὸς τοὺς Δεβιδιέ δὲν εἶχε πλέον ὄριον· ἐκτοτε δὲν ἦτο πλέον συγκεκριμένον οὐδὲ κἂν νὰ προσεβῆ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀκταβίου καὶ τῆς μητρός του, ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Κερουάρ. Ὁ γέρον εὐγενῆς ἐφάνετο πεπεισμένος ὅτι οἱ Δεβιδιέ, πατὴρ καὶ υἱός, εἶχον μόνον των διαταφρεύσει τὴν πόλιν καὶ φονεύσει τὴν βασιλικὴν φρουρὰν, ὅτι εἶχον καταλάβει τὸν Κερουαρκὸν καὶ ἐξορίσει τοὺς Βουρβόνους τοῦ πρωτοτόκου κλάδου. Ἐξ ἄλλου δὲ μέρους, κίσθανόμενος ἐκυτὸν ἐνδίδοντα εἰς τὸ βάρος τῆς ἡλικίας, ἐπέσπευδε τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς του. Καὶ ὁ μὲν Γρανλιέ ἀπεκρίνετο ὅτι ἦτο πρόθυμος, ὁ δὲ Ὀκτάβιος δὲν ἤρχετο καὶ ἡ Μαρία

ἐφάνετο ἐπιθυμοῦσα τὸν θάνατον. Ἐσπέρων ὁμὸς τινα, ὑπὸ τὴν συγκεκριμένην φωνὴν τοῦ πατρός τῆς, εἶδεν ἐπὶ στιγμὴν φωτιζομένην τὴν μαύρην νύκτα τῆς· ἐπὶ στιγμὴν αἱ θύραι τοῦ μέλλοντος ἡμηνόηθησαν ἐνώπιόν τῆς, ἐπὶ στιγμὴν ἡ καταβεβλημένη ψυχὴ τῆς ἀνηγέρθη καὶ ἤπλωσε τὰς πτέρυγὰς τῆς· ἀλλὰ καὶ μετὰ στιγμὴν ἡ ἀκτίς ἐσβέσθη, αἱ χάλκιναί θύραι ἐκλείσθησαν ἐκ νέου, καὶ ἡ ψυχὴ κατέπεσε καὶ πάλιν ἵνα μὴ ἀνεγερθῇ πλέον ποτέ.

Τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο ὁ ἔρωσ, τοιοῦτον ἦτο τὸ δεινον καὶ ἡ ἐλπίς τὴν ὅποιαν ἡ Μαρία ἐθυσίασεν εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ πατρός τῆς, καὶ, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, εἰς τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς· καὶ τῆς ἀξιοπροπειίας, τὸ ὅποιον τῇ εἶχε μεταδώσει ὁ πατὴρ τῆς μετὰ τοῦ αἵματος τῶν Κερουάρ. Δὲν ἦτο ἀναξία τῶν ἱπποτικῶν προγόνων τῆς· ὡς καὶ ὁ πατὴρ τῆς, εἶχε κληρονομήσει ἀπ' αὐτῶν τὴν ἔσωσ ὑπερβολικὴν ὑπερηφάνειάν των, ὥστε ὅτε ἔβαινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ ὑπήκουσε μόνον εἰς τὴν προτροπὴν τοῦ αἵματός τῆς, εἰς τὴν προσταγὴν τῆς καρδίας τῆς, τέλος εἰς τὸν ἠρωισμόν ἐκεῖνον καὶ τὴν ἀρσίσωσιν ὑπὸ τῶν ὁποίων ἀνέκαθεν ἐβασανίζετο ἡ ἀνήσυχος νεότης τῆς. Ἄλλως τε εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ὅποια καρδία ὀλίγον ὑψηλοφρονούσα θὰ ἔπραττε διαφορετικὰ; Ὁ Κ. δὲ Κερουάρ καὶ ἡ κόρη του κατελήθησαν ἐξ ἀπροόπτου ὡς ἐντὸς σιδηροῦ δικτύου· ἡ αἰφνιδία ἀγγελία τοῦ Κ. δὲ Γρανλιέ ἐπεκύρωσε τὰς ὑποσχέσεις καὶ ἐσφράγισε τὸν λόγον των. Ἦτο πλέον δυνατὸν εἰς αὐτοὺς ν' ἀποκρούσωσιν ἀναισχύντως τὴν καταστροφὴν τοῦ εὐγενοῦς ἐκεῖνου νέου, ἀρ' οὐ τὸν εἶχον δεχθῆ ὅτε ἦτο εὐτυχίης; Εἶναι εὐκολον ν' ἀποσυρθῆ τις ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.

Ἡ Κυρία δὲ Κερουάρ διήλθε τὴν νύκτα κλαίουσα καὶ ὀλοφουρομένη εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐπικαλουμένη τὸν Ὀκτάβιον καὶ ἐρωτῶσα τὸν Θεὸν ἂν θὰ ἐπέτρεπε τοιοῦτο μέγα δυστύχημα. Ἡ νύξ ὑπῆρξε μὲν σκληρὰ, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἡ Μαρία, κρατήσασα τῆς θλίψεώς τῆς, παρουσιάθη ἐνώπιον τοῦ πατρός τῆς μετὰ καρτερίας, μειδιῶσα καὶ σχεδὸν ἰλαρὰ· ἀπὸ τότε δὲ τὰ χεῖλη τῆς δὲν ἀφῆκαν νὰ τῇ διαφύγῃ παράπονον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς οὐδὲ ἐν δάκρυ ἔχυσαν. Παρευρέθη μετὰ ψυχρότητος εἰς τὰς προτομιασίας τοῦ γάμου καὶ ἡ ἰδία ἐπέσπευσε τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας.

Ἡ ὀλεθρία ἡμέρα ἐφῆκε, καὶ ἡ Μαρία ἔγραψεν εἰς τὸν ἐξαδέλφον τῆς. Εἶναι δὲ εὐκολον νὰ φαντασθῆ τις ὅποια ἦτο ἡ ἐπιστολὴ, ἦτο μεγάλη κρυψὴ ἐρωτος, τῦψεως συνειδήσεως καὶ ἀπελπισίας. Ἐντὸς τεσσάρων ὀλοκλήρων σελίδων γονυπετῆς ἐνώπιον τοῦ Ὀκταβίου, παρεκάλει τὸν νέον μνηστήρᾳ τῆς νὰ συγχωρήσῃ τὴν δυστυχῆ ἀπιστον. «Μὴ με καταδι-

κάσῃ, ἔγραφε τελειόουσα· ἔσο ἰσχυρὸς, ἔσο γενναίος, ἡ λύπη σου ἂς φανῆ ὁμὸια πρὸς τὴν ἐδικὴν μου, διὰ νὰ δύνηθῶ καὶ ἐγὼ ἡ ταλαίπωρος ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ φέρω μαζή μου τὴν κατάραν σου! » Ἐκπληρώσαν δὲ τὸ καθῆκον τούτου, τὸ θυμὸν καθύχασεν ἐντελῶς, καὶ τὴν αὐγὴν τῆς ἐπιούσης οὐδ' ἔτρεμεν, οὐδὲ ὠχρία. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἦτο ἡ τοῦ γάμου.

Τὴν πρωῖαν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας σοβρῶς καὶ ψυχρῶς κατὰ τὸ σύνθημα· ὅτε δ' εὐρέθη μόνος μετ' αὐτῆς τῇ εἶπε·

— Κυρία, εἶσθε βεβαία ὅτι δὲν αἰσθάνεσθε ἀντιπάθειαν νὰ ἐνώσετε τὴν τύχην σας μετὰ τὴν ἐδικὴν μου; Μήπως ἀγνοῶν αὐτὸ, ὠφελήθη ἀπὸ ὀρμὴν ἐξάψεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὴν ὅποιαν ἐγέννησα ἀκουσίως καὶ μὴ ἐπιζητήσας αὐτήν; Μήπως σὰς ἤρπασα τὴν συγκατάθεσίν σας; Εἶσθε πεπεισμένη ὅτι δὲν σὰς παρσούρει τὴν ὠρην ταύτην κακῶς ἐννοουμένη φιλοτιμία; Εἰπέτε το, εἶναι κερὸς ἀκόμη. Σὰς ἀγαπῶ μὲν πολὺ περισσώτερον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς μου, ἀλλὰ δὲν θέλω ν' ἀποκτήσω εὐτυχίαν ἡ ὅποια ἠμπορεῖ νὰ σὰς ἀφαιρέσῃ ἐν δάκρυ.

Ἐνῶ δὲ ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἔλεγε ταῦτα τὸ βλέμμα καὶ ἡ φωνὴ του ἐξέφραζον αἶσθημα ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης τοιαύτης, ὥστε ἡ Μαρία συνεκινήθη.

— Κύριε δὲ Γρανλιέ, ἀπεκρίθη, ἀπὸ τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν σὰς ἔβαινα τὴν χεῖρα, ἀνεγνώσατε ποτὲ εἰς τὴν καρδίαν μου ὅτι τὸ μετενόησα, παρετήρησατε ποτὲ εἰς τὸ πρόσωπόν μου ἀποστροφὴν; Λάβετε τὴν χεῖρα αὐτὴν ἡ ὅποια σὰς ἀνῆκει, καὶ εἰπέτε με ἂν τὴν αἰσθάνεσθε διατάζουσαν ἐντὸς τῆς ἐδικῆς σας.

Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του τὰ δάκτυλα τῆς κόρης, καὶ ἀπῆλθεν ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ τὸσον ἡσυχον χαρὰν, ὅσον ἀπελπισίαν ἠσθάνετο ἡ Μαρία.

Ὁ πολιτικὸς γάμος ἐγένετο εἰς Κλισὸν καὶ ἡ θρησκευτικὴ τελετὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ πύργου τοῦ Κερουάρ. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς εὐτυχίας του, ὑπῆρξε λαμπρὰ πρὸς τὸν νέον σύζυγον.

Γ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ κυρία δὲ Κερουάρ οὐδὲ στιγμὴν ἀδυναμίας ἐδειξε, τόσον ὥστε ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ, βλέπων αὐτὴν οὕτω ψυχρὰν μὲν καὶ σοβαρὰν, ἀλλ' ἡσυχον καὶ ἰλαρὰν, οὐδὲ κἂν ὑπεύθυτη τὴν θυσίαν εἰς τὴν ὅποιαν ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ αὐτὸς δῆμιος. Ὁ δὲ κόμης Κερουάρ καθύχασεν ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς θυγατρὸς του, καὶ βλέπων μὲ πόσῃν εὐκολίαν ὑπετάσσετο σχεδὸν οὐδ' ὀλίως ἐλυπίθη τὸ ἠρωικὸν τέκνον του. Μετὰ τὸν

γάμον ὄμως, ὅτε ἐπανήλθον ἀπὸ Κλισόν, ἐναγκαλισθεὶς αὐτὴν τὴν ἐκράτησε πολὺν ὥραν ἐπὶ τῆς καρδίας του, καὶ εἶπε μὲ φωνὴν σιωπηλὴν·

— Ὁ γέρον πατὴρ σου σὲ εὐλογεῖ· ὅλοι σὲ εὐχόμεθα, προσέθηκεν, ἀνυψώσας τοὺς ὀφθαλμούς σου πρὸς τὰς εἰκόνας τῶν Κερουάρ, αἱ ὁποῖαι ἐκρέμαντο ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αἰθούσας.

Ἡ Μαρία κατέπνιξε τὰ δάκρυα καὶ ἐπίεσε τὴν καρδίαν της μὲ τὰς δύο της χεῖρας φοβουμένη μὴ διαρρήξῃ. Ἡ μέθη τῆς λύπης τὴν εἶχε ὑποστηρίξει μέχρι τέλους· ἀλλὰ τὸ ἐσπέρασ, ἀφ' οὗ τὰ πάντα ἐγένοντο κατὰ τάξιν, ὅτε ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν σὺζυγὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, διέκρινε καθαρὰ τὴν ζοφερὰν καὶ ἀμετάθετον τύχην της. Ἡ μέθη ἣτις τὴν εἶχε ὑποστηρίξει κατέπεσε καὶ ἀνηγέρθη τρομερὰ ἢ ἀλήθεια.

Ἡ ἐσπέρα δὲν εἶχε προχωρήσει πολὺ, ἀλλ' ἡ νύξ εἶχε ἤδη καταβῆ ἀπὸ τοὺς λόφους εἰς τὴν πεδιάδα· ἐπλησίαζον αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου. Ἡ Μαρία περιλυπὸς καὶ μὴ δυναμένη πλέον νὰ ὑποφέρει, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσας ὅπου ἦσαν συνηγμένοι ὁ πατὴρ, ὁ σὺζυγὸς της καὶ οἱ ὀλίγοι προσκεκλημένοι. Καὶ πρῶτον κατέφυγεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἀλλὰ καταληφθεῖσα εὐθὺς ὑπὸ ἀκατανόητου αἰσθημάτων τρόμου ἔφυγε. Κατεπνίγεται, εἶχε ἀνάγκην ἀέρος, κινήσεως, μοναξίας καὶ σιωπῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νύξ ἦτο σκοτεινὴ, ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ πύργου ἀπαρτήρητος. Ποῦ ἐπορεύετο; ἡ ταλαίπωρος τὸ ἠγνόει. Βαδίζουσα μὲ βῆμα ταχὺ, μὲ κεφαλὴν ἀσκεπῆ, μὲ κόμην ἐν ἀταξίᾳ, κατεπλήγονε τοὺς πόδας της εἰς τοὺς χάλικας τῶν δρόμων, κατέσχιζε τὸ φόρεμά της εἰς τὰς βράτους, ὡχρὰ δὲ καὶ παράφρων, ἀναμιγνύουσα τὰς φωνὰς της μὲ τὴν βοὴν τοῦ ἀνέμου, διήρχετο ὡς σκιὰ θρηνοῦσα μεταξὺ τῶν δασῶν. Ἐτρέχεν ὠθουμένη ὑπὸ τῆς καρδίας της ὡς ἔλαφος ὑπὸ θηρευτικῶν κυνῶν.

Ἀφῆκε ἐσταμάτησεν ἰδοῦσα ἐνώπιόν της τὸν βέοντα ποταμὸν, ἐνῶ οἱ ἀστέρες ἔλαμπαν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ σελήνη ἀνέτειλεν ὀπίσθεν τῶν μεγάλων δρυῶν. Ἀνεγνώρισε τὸ μέρος ὅπου, ἐσπέραν παρομοίαν, γλυκεῖαν ἐσπέραν τοῦ φθινοπώρου, ἀντήλαξε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν της μὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ὀκταβίου· καταπεσοῦσα δὲ ἐπὶ τῆς χλόης παρεδόθη εἰς ἐντελὴ ἀπελπισίαν. Πάντα τῆ ἐφάνοντο ἔχοντα φωνὴν διὰ τὴν καταδικάσωσι καὶ τὴν καταρκοθῶσιν· ὁ θόρυβος τοῦ ὕδατος, οἱ στεναγμοὶ τοῦ ἀνέμου τῆ ἐφάνοντο ὅτι ἦσαν ἡ φωνὴ τοῦ Ὀκταβίου ἀνεθυμίζοντος εἰς αὐτὴν τοὺς ὄρκους της.

— Συγχώρησέ με, συγχώρησέ με! ἀνέκραξε, καὶ ἔφυγε δρομικὰ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ἀλλὰ πανταχοῦ ὅθεν διήρχετο οἱ κλάδοι τοὺς ὀπίσθους ἔσειεν ἡ ἀύρα τῆ ἐπιθύριζον τὰς λέξεις, «ἀπιστος καὶ ἐπίορκος.» Πανταχοῦ ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τὸ ὄργισμένον φάντασμα τοῦ μνηστῆρός της. Ἡ πεδιάς, τὰ δάση, οἱ λόφοι, ἡ περαιομικρότερα γωνία ἦσαν πλήρη ἀναμνήσεως, ἣτις ἀδιακόπως παρίστατο ἐνώπιόν της ὡς φάσμα ἀπειλητικόν. Ἐβάδιζε κτυπούσα τὸ μέτωπον καὶ τὸ στῆθος της, καταδικάζουσα ἑαυτὴν καὶ ἐνόουσα τὰς κατάρρας της μὲ τὰς κατάρρας τὰς ὁποῖας τῆ ἀπέτεινεν ὀλόκληρος ἡ φύσις.

— Ἄ! κλαῖτε, δυστυχισμένη, κλαῖτε! ἀνέκραξε, καὶ μὴ ζητῆς συγχώρησιν! Κλαῖτε καὶ μὴ προσπαθῆτε νὰ δικαιολογηθῆτε διὰ τοῦ μεγαλείου τῆς θυσίας σου... Κλαῖτε, ἐπίορκε, κλαῖτε, ἀπιστε!..

Καὶ ἔρρεον τὰ δάκρυά της, καὶ δὲν ἐνόει πλέον πῶς ἐδυνήθη νὰ ὑποταχθῇ καὶ νὰ κάμῃ, ὅ,τι ἐκαμῆν. Ἰπῆρχον στιγμὰι κατὰ τὰς ὁποῖας ἐσταμάτα ἀποτόμως καὶ ἠρώτα ἑαυτὴν ἂν πάντα ταῦτα δὲν ἦσαν ὄνειρα. Ἄλλοτε πάλιν ἔφερε τὰς χεῖρας εἰς τὸ πρόσωπόν της, ὅπως βεβαιωθῆ ὅτι δὲν ἐκοιμᾶτο· παρετήρει ἑαυτὴν μετὰ περιεργείας διὰ τὴν ἰδὴ ἂν ἦτο ἀληθῶς ἐκείνη, καὶ μετὰ ταῦτα ἀναγνωρίζουσα τὴν νυμφικὴν ἐσθῆτά της, ἄφηνε κραυγὴν καὶ ἐπανελάμβανεν ἀσθμαίνουσα τὸν περιπάτον της. Διάφρα σχέδια συγκεχυμένα διεσταυροῦντο εἰς τὴν ἀσθενῆ κεφαλὴν της· ἐνόησε ἀπεφάσιζε νὰ ὑπάγῃ νὰ βίβῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ σὺζυγοῦ της, νὰ τῷ ὁμολογήσῃ τὰ πάντα καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐνώπιόν του. Τότε ἐπλησίαζεν εἰς Κερουάρ, ἀλλ' ἄμα ὡς ἔβλεπε μακρόθεν τὸν πύργον φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, ἔφυγε τρέχουσα εἰς τὰ δάση ὡς δορκὰς ἐξηγριωμένη. Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐξάψεως, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν περιγράψῃ τις. Πλέον ἢ ἅπαξ ἠσθάνθη ἑαυτὴν παρασυρομένην ὀλεθρίως ἀπὸ τὸν κρότον τοῦ καταρράκτου, πλέον ἢ ἅπαξ εἶδε μὲ ὄμμα ἀπληστον τὸ ὕδωρ τὸ ὅποιον ἔλαμπε μεταξὺ τῶν φύλλων.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ ἐν τῷ πύργῳ ἤρχισαν ν' ἀνησυχῶσι διὰ τὴν αἰφνιδίαν ἀναχώρησιν καὶ διὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην ἀπουσίαν. Οἱ προσκεκλημένοι εἶχον ἀποσυρθῆ, ὁ δὲ Κ. Κερουάρ καὶ ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ μείναντες μόνοι, κατ' ἀρχὰς μὲν ἠπόρησαν μετὰ ταῦτα ὄμως ἀνησυχῶσαν. Μάτην ἀναζήτησαν τὴν Μαρίαν εἰς τὸν πύργον καὶ τὰ περίεξ αὐτοῦ· οὐδεὶς εἶχε ἰδεῖ αὐτήν. Τὴν ἐφώναζαν πολλάκις ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ δωματός, ἀλλ' οὐδεμία φωνὴ ἠπήντησεν. Ἐξέτασαν περὶ αὐτῆς τοὺς γείτονας, ἀλλ' οὐδεὶς τὴν εἶδε· μετ' ὀλίγον ἡ ἀγωνία ὑπῆρξε τρομερὰ. Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἦτο ὠχρὸς καὶ ἀλαλός, ὁ δὲ Κ. δὲ Κερουάρ κατελήθη ὑπὸ ἀπαισίων προαισθημάτων.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ νέος ἀναβὰς τὸν ἵππον του ἔ-

τρέξεν εἰς τὰ περίχωρα· πολλοὶ ὑπηρεταὶ τὸν ἐμῆθησαν, ὁ δὲ γέρον Κερουάρ ἔμεινε μόνος κατατμηκόμενος ὑπὸ ἀνησυχίας, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶναι δύσκολον νὰ φάντασθῶμεν.

Μετὰ δύο ὥρας οἱ ὑπηρεταὶ ἐπανεῖλον εἰς τὸν πύργον, διότι οὐδεὶς αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ εὔρη τὰ ἴχνη τῆς νέας κυρίας τῶν. Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἐπανῆλθε τελευταῖος, ζοφερώτερος, σιωπηλότερος πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὁ δὲ κόμης Κερουάρ ἰδὼν αὐτὸν ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἤρχισεν νὰ κλαίῃ, ὡς ἂν εἶχε ἀπωλέσει πᾶσαν ἐλπίδα. Ἐνόσφ δ' ἔκλαιεν, ὁ Γρανλιέ περιέτρεχε τὴν αἴθουσαν, καὶ μόνη ἡ συστολὴ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου του ἐδείκνυε τὴν ταρχὴν τῆς ψυχῆς του.

— Κύριε κόμη, εἶπε σταθεῖς ἐνώπιον τοῦ γέροντος, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμπεράνετέ τι ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα; Γνωρίζετε τὴν καρδίαν τῆς θυγατρὸς σας καλλήτερον ἐμοῦ. Δὲν ἴδετε ποτὲ τίποτε, δὲν ἀνεκαλύψετε ποτὲ τί εἰς τὴν νεανικὴν ἐκείνην καρδίαν, τὸ ὅποιον νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ ἐνοησώμεν τὸ μυστήριον τοῦτο; Μήπως ἔχετε μικρὸν τι νῆμα ἱκανὸν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ; ἐξετάσατε καλὰ τὸ μνημονικόν σας, πρόκειται περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν δύο μας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ γέρον δὲν ἀπεκρίνετο·

— Δοιπὸν, κύριε κόμη, προσέθηκεν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ, ἂς ἐτοιμάσωμεν τὰς δυνάμεις καὶ τὴν γενναϊότητά μας, διότι αἰσθάνομαι... αἰσθάνομαι, εἶδῶ, ὅτι ἐκτελεῖται τρομερὸν δυστύχημα.

Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ εἶχε ἀφήσει τὸν ἵππον του ἔτοιμον, χαλινωμένον· ἠτοιμάζετο δὲ νὰ ἐξέλθῃ καὶ πάλιν· ἀλλὰ προηγουμένως ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας ὅπως βεβαιωθῆ μή τι ὑπῆρχεν ἱκανὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς ἀνεύρεσίν της. Πλὴν οὐδὲν, οὐδὲν δεῖγμα..

Καθίσας ἐπὶ θρανίου ἠερόαζετο τοῦς διαφόρους νυκτερινούς κρότους. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην μίαν ὥρην ἐσήμανεν εἰς τὸ ὄρολόγιον τῆς ἐκκλησίας· ὁ νέος ἀνεσκίρτησε καὶ ἀνηγέρθη ἐντρομος ὡς ἂν ἤκουσε τὸν πρῶτον ἤχον νεκρικοῦ κώδωνος· ἰδρῶς κατάψυχρος κατέβραχε τὸ μέτωπόν του, ἡ δὲ κόρη δία του ἐπαλλε σφοδρότατα. ἠτοιμάζετο δὲ νὰ ἐξέλθῃ ὅτε αἴφνης, νομίσας ὅτι ἤκουσεν, μεταξὺ τῆς ἐξοχικῆς σιωπῆς φωνὰς γοερὰς καὶ μεμακρυσμένας, ἔδραμεν εἰς τὸ παράθυρον, ἔκυψεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐπρόσεξε ν' ἀκούσῃ, πλὴν ἦσαν νυκτοκόρακες γογγύζοντες. Ἐπρόσεξεν ἔτι πλέον καὶ ἤκουσε τὸν μεμακρυσμένον ψιθυρισμὸν τῶν καταρράκτων, τὴν βοὴν τῶν ξηρῶν φύλλων τὰ ὁποῖα ἀπέπα ὁ ἀνεμος, τὸ πένθιμον κελάδημα τῶν γυπαειτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπέταν μὲ τὰς χνοώδεις πτέρυγὰς των. Ἠκούοντο ἐπίσης φωναὶ κυνῶν οἰτινες, μετὰ

μακρὰς διακοπὰς, ἐφώναζον καὶ ἀνταπερίνοντο ἐν τῷ σκοτεινῷ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον.

Ἀκούων ὅλους αὐτοὺς τοὺς θορύβους, ὅλας αὐτὰς τὰς φωνὰς ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἠσθάνετο ὅτι τὸ αἷμα ἐπάγονεν εἰς τὰς φλέβας καὶ ἡ καρδία ἀπενεκροῦτο εἰς τὸ στῆθος του. Ἐφυγεν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἀλλὰ μόλις ἐστράφη καὶ ἀφῆκε μεγάλην φωνὴν...

Ἡ Μαρία δὲ Κερουάρ, ἡ κυρία δὲ Γρανλιέ ἴστατο ὀρθία ἐνώπιόν του.

Καὶ τείνας τὰς τρεμοῦσας χεῖράς του πρὸς ὠχρὸν φάντασμα ἀνέκραξε·

— Μαρία, σὺ εἶσαι;

Ἐκείνη δὲ ἴστατο ἀκίνητος, τὸ μέτωπόν της ἐφλογίζετο ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἠκτινοβόλου ἀπαισίων λάμψιν. Οἱ πόδες της ἦσαν κατεσπαρραγμένοι, τὰ ἐνδύματά της ἐσχισμένα, τὸ πρόσωπον καὶ αἱ χεῖρές της καθημαγμέναι. Ἡ δὲ κόμη αὐτῆς, ὑγρανθεῖσα ὑπὸ τῆς δρόσου, ἐκρέματα ἐπὶ τῶν παρειῶν καὶ τῶν ὤμων της.

— Ἐγὼ εἶμαι, εἶπε κύριε Γρανλιέ, μὴ χάνομεν καιρὸν. Ἰπάγε νὰ καθησυχάσῃς τὸν πατέρα μου καὶ τοὺς ὑπηρετας μας. Κανεὶς δὲν με εἶδεν εἰσερχομένην. Εἰπέ εἰς τὸν πατέρα μου ὅ,τι θέλεις, ὅ,τι σὲ ἀρέσει, ὅ,τι σὲ περάσει ἀπὸ τὸν νοῦν· φθάνει μόνον νὰ καθησυχάσῃ καὶ νὰ θεωρήσῃ τὴν κόρην του εὐτυχῆ· τὰ πάντα θὰ ἦναι καλὰ... Πήγαινε, κύριε, καὶ γρήγορα· σὲ περιμένω ἐδῶ.

Ἐλεγε δὲ ταῦτα μὲ φωνὴν βραχέϊαν, διακεκομμένην καὶ ἐπιτακτικὴν.

Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἐξῆλθεν οὐδὲ λέξιν ἀπαντήσας. Ἄμα δὲ ὡς ἐπέστρεψεν, ἡ Μαρία ἔκλεισε τὴν θύραν μετὰ σπουδῆς, ἔλαβε τὸ κλειδίον καὶ γονυπετήσασα ἐνώπιον τοῦ σὺζυγοῦ της·

— Κύριε, ἀνέκραξε, φόνευσέ με!

Ὁ Γρανλιέ προσεπάθησε νὰ τὴν ἀνεγείρῃ, ἀλλ' ἐκείνη ἔμεινε γονυπετῆς ἐπαναλαμβάνουσα·

— Φόνευσέ με! ἐδῶ, ἐδῶ εἰς τοὺς πόδας σου πρέπει νὰ ἀποθάνω.

— Τί ἔχεις; ἠρώτησεν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ, τί σὲ λυπεῖ, τί σὲ κάμνει νὰ παραφρονῆς;

— Σὲ λέγω, ἐπανελάθειν ἡ Μαρία, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην μὲ τρομερὰν ἀταραξίαν, σὲ λέγω ὅτι τοῦτο μόνον σὲ μένει, τὸ νὰ μὲ φονεύσῃς. Εἶναι τὸ δικαίωμά σου, εἶναι ἡ ἐπιθυμία μου, εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ τελειώσωμεν.

— Σῆκω, εἶπεν ὁ εὐγενῆς, ὅ,τι καὶ ἂν ἔχεις φανέρωσέ με το, ἡ θέσις σου δὲν εἶναι ἐμπρὸς εἰς τὰ πόδιά μου. Καθησύχασε, ὅ,τι καὶ ἂν ἔχεις νὰ μὲ εἰπῆς νομίζω ὅτι ἠμπορῶ νὰ σὲ ὑποσχεθῶ ἐκ προοιμίων τὴν συνδρομὴν ψυχῆς τιμίας, τὴν βοήθειαν εὐγενοῦς καρδίας.

Ταῦτα ἀκούσασα ἐκείνη ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ὁ δὲ

Γρανλιέ, ἀφ' οὗ μάτην προσπαθήσῃς ἐκ νέου νὰ ἀνεγείρῃ αὐτὴν κλαίουσα ὡς ἄλλη Μαγδαληνὴ, ἐκάθησε καὶ ἔβλεπεν αὐτὴν σιωπηλῶς καὶ μὲ βλέμμα ἀνεκφράστου λύπης καὶ ἀνησυχίας.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔκλυαυεν ἐπὶ πολὺ εἶπε μὲ φωνὴν διακοπτομένην ὑπὸ ὀλοφυρμῶν.

— Κ. δὲ Γρανλιέ, θὰ σὲ εἰπῶ τὰ πάντα. Θὰ μὲ φρονέσῃς μετὰ ταῦτα, διότι πρέπει νὰ τὸ κάμῃς. Ἄκουσέ με, εἶμαι δυστυχεστάτη. . .

Καὶ τὴν διέκοψαν τὰ δάκρυα.

— Σὲ παρακαλῶ, ἡσύχασε πρῶτον, εἶπεν ὁ Γρανλιέ μὲ ἀγαθότητα· συλλογίσου ὅτι δὲν ἔχεις ἔμπροσθέν σου δεσπότην, καὶ ὅτι εἶσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τιμίου ἀνδρός.

— Ἄφες με νὰ ὀμιλήσω, θὰ σὲ εἰπῶ τὰ πάντα. Θεέ μου! θὰ τὸ κατορθώσω ἀρὰ γε χωρὶς νὰ σὲ προσβάλω θανασίμως; Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃς ὅλα. Κ. Γρανλιέ, δὲν σὲ ἀγαπῶ, ποτὲ δὲν σὲ ἠγάπησα, μόνον τὸ χέρι μου σὲ ἔδωσα, διότι ἡ καρδία μου πρὸ πολλοῦ δὲν μὲ ἀνῆκε πλέον. Μὴν ὀργίζεσαι· ἡ ζωὴ μου εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σου, ἀφ' οὗ τελειώσω ἡμπορεῖς νὰ μὲ κάμῃς ὅ,τι θέλεις. ἡμπορεῖς νὰ μὲ φρονέσῃς, νὰ μὲ στείλῃς εἰς μοναστήριον. . . Ὅ,τι καὶ ἂν ἀποφασίσῃς θὰ σὲ εὐγνωμονῶ. Ἄκουσέ με· ἡ ἱστορία μου εἶναι λυπηρὰ. Ἐσφαλὰ πολὺ, ἀλλ' εἶμαι πολὺ δυστυχεστέρη· θὰ ἰδῇς, ἀφ' οὗ μὲ ἀκούσῃς, ὅτι θὰ μὲ λυπηθῇς ὀλίγον. Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον δυστυχέστερον πλάσμα. Ὅτε μὲ ἐξέκτησες πρὸ πολλοῦ εἰς γάμον, δὲν ἐγνώριζα τίποτε περὶ ἔρωτος, ἤμην ἐντελῶς παιδίον· μόνον τοῦ πατρός μου ἡ ἀγάπη μὲ ἦτο γνωστὴ δὲν ὑπωπτεύμην τίποτε, δὲν προέβλεπα ἄλλο τι, ἤμην εὐτυχὴς. Αὐτὸ μὲ κατέστρεψεν. Ἀφῆκα τὸν πατέρα μου νὰ σὲ δώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν λόγον σου. Ἐπεθύμει τὸν γάμον αὐτὸν καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἦτο νόμος εἰς ἐμέ. Ἡσθάνομην ἄλλως τε διὰ σὲ μεγίστην ὑπόληψιν, σεβασμὸν καὶ ἀδελφικὴν φιλίαν. Ἐνόμισα ὅτι τοῦτο ἦτον ἔρωτος, καὶ ἀργότερα μόνον ἔμαθα ὅτι εἶχα ἀπατηθῆ. Τί νὰ σὲ εἰπῶ; ἡ καρδία μου ἐπληρώθη ἀκουσίως ἀγνοῶ καὶ ἐγὼ πῶς. Δὲν ἦσο ἐδῶ διὰ νὰ μὲ ὑπερασπισθῇς, ἤμην μόνη, ἀνευ δυσπιστίας, δὲν ἐσυλλογίζομην τίποτε. Ἡ ὀλεθρία αὐτὴ ἀγάπη ἐπεσεν ἐπάνω μου ὡς κεραυνὸς εἰς ἥμερον οὐρανόν· μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰπῶ πῶς μὲ συνέβη· πλὴν ὅτε ἐπέστρεψες δὲν εἶχες πλέον μνηστῆν. Μὴ με διακόψῃς. . .

Πόσον ὑπέφερα! Ἐνθυμήσου τὴν ζοφερὰν μελαγχολίαν μου· ἂν ἤξευρες, Κ. δὲ Γρανλιέ, πόσας νύκτας ἐπέρασα κλαίουσα! Θὰ μὲ ἐξελάμβανες ὡς παιδίον χθιδευμένον, ἀλλ' ἤμην τόσο δυστυχὴς. Συχνὰ ἠθέλησα νὰ σὲ ὀμολογήσω τὰ πάντα διότι ἡ καλοσύνη σου μὲ ἐνεθάρρυνεν, ἀλλὰ πάντοτε ὁ φόβος μύπων

λυπήσω τὸν πατέρα μου μὲ ἀνεγκλίτισιν. Ἐπερίμενε ὦραν κατάλληλον. Δὲν θέλω νὰ δικαιολογηθῶ, δὲν προσπαθῶ νὰ φανῶ ἀθώα, ἀλλὰ πρέπει νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι ἀφ' οὗ ἠγάπων δὲ ἐπίστευα πλέον εἰς τὴν ἀγάπην σου· ἐπίστευα ὅτι ζητήσας με εἰς γάμον ὑπήκουσες εἰς τὰς τελευταίας εὐχὰς τοῦ πατρός σου, ὅπως καὶ ἐγὼ ἠκολούθησα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἰδικού μου. Ἐσκεπτόμην ὅτι ἡμπορούσαμεν πάντοτε νὰ διαλύσωμεν τὴν μεταξὺ μας ὑπόσχεσιν ἀνευ λύπης καὶ σπαραγμῶν· ὥστε ὡς πρὸς σὲ δὲν εἶχα καμμίαν τύψιν συνειδήσεως· οὐδὲ κἂν σ' ἐσυλλογίζομην, μόνον περὶ τοῦ πατρός μου ἐφρόντιζα. Μίαν ἡμέραν, μίαν ὀλεθρίαν ἡμέραν! μὲ ἐλυπήθη, καὶ τὸ ἤμισυ τοῦ μυστικοῦ μου μὲ διέφυγε· πρὸ τῶν ποδῶν σου, ὡς καὶ τώρα ἔμπροσθέν σου, ἐτόλμησα νὰ τὸ εἰπῶ Κ. Γρανλιέ, ὅτι δὲν σὲ ἠγάπων ἂν καὶ σὲ ὀνόμαζεν υἱόν σου! Μηντεύεις τί ὑπέφερον ὁ ταλαίπωρος. Ἐν τοσοῦτῳ κατεφίλου τὸς πόδας σου, κατέβρεχα μὲ δάκρυα τὰς χεῖράς σου· πρὸ καιροῦ ἔπαυον ἡ ὑγεία μου, δὲν ἡμπόρεσα νὰ ἀνθέξω εἰς τόσῃ ἐσωτερικὴν πάλην, ἤμην ὠχρὰ, ἰσχνή, καὶ τὰ μάτια μου εἶχαν ἀφανισθῆ ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ὁ πατήρ μου συγκινηθεὶς, ἠτοιμάσθη νὰ σὲ γράψῃ, διὰ νὰ ζητήσῃ νὰ τῷ ἀποδώσῃς τὸν λόγον σου καὶ τὸν ἰδικόν μου· ὅτε αἴφνης εἰσῆλθες. . .

Μίαν ὦραν ἂν ἠργοπόρεις θὰ ἐσφιζόμεθα καὶ οἱ τρεῖς. Πτωχὸς, κατεστραμμένος, ἐξόριστος ἠθέλησες γενναίως νὰ μᾶς ἀποδώσῃς τὴν ὑπόσχεσίν μας· ἦτο δυνατόν νὰ τὸ δεχθῶμεν; Ἐννοεῖς; κάλλιστα ὅτι ἦτον ἀδύνατον, ἐννοεῖς κάλλιστα ὅτι ἡ δυστυχία σου ἀντι νὰ χαλαρώσῃ τοὺς μεταξὺ μας δεσμοὺς τοὺς συνέσφιγγε διὰ παντός. Μὲ ἠγάπας, τὸ ἔλεγες τοῦλάχιστον· μὲ ἀπέδιδες μὲν τὸν λόγον μου, ἀλλὰ δὲν ἀπέσυρες τὸν ἰδικόν σου. Τί νὰ κάμω; σὲ ἔπεινα τὸ χέρι μου.

— Ἐτελείωσες; ἠρώτησεν ὁ Γρανλιέ.

— Ὅχι ἀκόμη, ἀπεκρίθη ἡ νέα κόρη.

Μετὰ τινος δὲ στιγμῆς ὀδυνηρῆς σκέψεως, ἐξήκολούθησε μὲ φωνὴν ἡσυχωτέραν.

— Ὁ Θεὸς ὁ ὅποιος θὰ μὲ κρίνῃ εἶναι μάρτυς ὅτι ἔκτοτε ἡ θυσία ἐγένετο ἐντελῶς εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὅσον μὲ ἦτο δυνατόν ἠγάπησα τὴν ἀγάπην μου νὰ σιωπήσῃ· ἂν κατ' ἀρχὰς δὲν κατέπειθα τὴν λύπην μου καὶ τὰς φωνὰς τῆς καρδίας, ἐθυσίασα ὅμως εὐθὺς τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ἐλπίδας μου· ἔξετέλουν τὰ καθήκοντά μου αὐστηρότατα καὶ μόνον παραγορούμην συλλογίζομένη ὅτι θὰ ἀπέθνησκαι μετ' ὀλίγον. . . Οὕτω ἐξεκπομένη ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μου ἔφθασα εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἡμέραν χωρὶς νὰ ἐκλείψουν αἱ δυνάμεις μου· σήμερον ἀκόμη τὸ πρῶτ' ἡ χεῖρ μου δὲν ἔγρεμεν ἐντὸς τῆς ἰδικῆς σου, ἀπέψῃς, δὲν πρῆλθον ἀκόμη πολλὰ ὦραι ἀφ'

οὗτου εἶπα καὶ ἐνόπιον τοῦ Θεοῦ καὶ χωρὶς νὰ δισταῖ ἢ φωνή μου. Ἦμην ἀποφασισμένη νὰ κάμω τὸ χρέος μου, ἤμην ἑτοίμη, . . τοῦλάχιστον τὸ ἐπίστευα. Ἀλλ' ἀπ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τί συνέβη; τὸ ἀγνοῶ. Ὅ,τι μόνον ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ εἶναι ὅτι ἐγὼ τῆς ὑπερτάτης ἐκείνης στιγμῆς δὲν ἐνόουν τίποτε· ἄφροντα νὰ γίνουσι τὰ πάντα μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τίποτε δὲν θὰ ἐγένετο· ἤμην παράφρων. . . Ἐξῆλθον ὅμως αἰφνιδίως ὡς κεραυνοβοληθεῖτα, ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ πρῶτην φορὰν εἶδα καταντικρὺ μου τὴν δυστυχίαν μου. Ἐφοβήθη, ἠθέλησα νὰ φύγω· τὸ ἔγινε ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν δὲν τὸ ἐνθυμοῦμαι πλέον. . .

— Ἐτελείωσες; ἠρώτησεν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ.

— Ὅχι ἀκόμη, ἐπιθύρουν ἡ νέα.

Διατάσσα δὲ ἐπὶ πολὺ καὶ κίψατα τὴν κεφαλὴν ἐξηκολούθησε.

— Κ. δὲ Γρανλιέ, ἤλπισα ὑπὲρ τὸ δέον ἀπὸ τὴν ἀφρασίαν, τὰς δυνάμεις καὶ τὴν γενναϊότητά μου. Ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ σὲ δώσω σὲ τὸ ἔδωκα. Ὁ ἀνθρώπος τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ εἶναι μόνον ἀνάμνησις· φέρω νεκρὸν εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀλλὰ θὰ τῷ εἶμαι πιστή. . .

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Γρανλιέ ἐσαώπα, ἐκείνη ἐπρόσθεσεν.

— Ἡ ζωὴ μου εἶναι ἰδική σου.

Ὁ Γρανλιέ ἐσαώπα πάντοτε στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ θρακίου καὶ τὸ μέτωπον βρατάζων μὲ τὴν χεῖρά του. Ἡ δὲ Μαρία γονυπετῆς περιέμενε τὴν ἀπόφασιν τοῦ κριτοῦ τῆς.

— Λοιπὸν, διὰ μιᾶς, ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας κατέστρεψες τρεῖς τύχας! εἶπεν ὁ Γρανλιέ μὲ βραδύτατον αἰσθημα θλίψεως. Ταλαίπωρη κόρη! ἡ ὑπερηφάνειά σου σὲ ἀπώλεσε!

— Σὲ παρακαλῶ, φρόνισέ με, ἀνέκραξεν ἡ Μαρία ἀνασπῶσα τὴν κόμην τῆς μετ' ἀπελπισίας.

— Κυρία, εἶπεν ὁ Γρανλιέ σταθερῶς, σῆκω. Ἡ νύκτα εἶναι προχωρημένη, ἔχεις βεβαίως ἀνάγκην ἀναπαύσεως· ἂν θέλῃς νὰ μὲ δεχθῆς μετὰ τινος ὥρας θὰ τακτοποιήσωμεν μαζὴν, ἐκ συμφώνου, τὴν φύσιν τῶν σχέσεών μας διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον. ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ καὶ πίστευσε ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ὡς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο πρᾶγμα θὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῆς εὐτυχίας σου τόσο, ὅσον καὶ τὰ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς μας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Μαρία ἐξηκολούθει μένουσα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὴν ἀνῆγειρεν, ἂν καὶ ἐκείνη δὲν τὸ ἤθελε.

— Νομίζω, προσέθηκε, καὶ βεβαίως καὶ σὺ ἔχεις τὴν αὐτὴν ἰδέαν, ὅτι πρέπει νὰ μείνῃ ἀγνωστος ἐδῶ ἡ λύσις τῆς ἡμέρας αὐτῆς· δὲν ἐπιθυμοῦμαι βεβαίως νὰ ὀλιγοστεύσῃς τὰς ἡμέρας τοῦ πατρός σου· ἀφ'

κετὰ θύματα ἔγιναν ἤδη. Ἄν συγκατατίθεσαι θὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν μας. . . Πίστευσε ὅτι αἱ προσπάθειαι μου διὰ τοῦτο θὰ εἶναι ἴσκι τοῦλάχιστον μὲ τὰς ἰδικὰς σου. Μὴ φροντίξῃς ποῖν ἐξήγησιν ἔδωσα εἰς τὸν Κ. δὲ Κερουάρ διὰ τὴν ἀπουσίαν σου· ὁ πατήρ σου οὔτε κἂν θὰ τὴν ἀναφέρῃ. Προσπάθησε ν' ἀναπαύθῃς, καὶ αὔριον τὸ πρόσωπόν σου νὰ μὴ διαφύσῃ πολὺ τοὺς λόγους μου. . . Δὲν θὰ σὲ φρονέσω, δὲν θὰ σὲ στείλω εἰς μοναστήριον. Ἄν τις πρέπει νὰ ἀποθῆνῃ, βεβαίως δὲν εἶσαι σὺ, Κυρία.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐχιρέτισεν εὐγενῶς τὴν σύζυγον του καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε ἡ Μαρία ἔτρεξε μετὰ σπουδῆς ἔμπροσθεν τῆς θύρας καὶ τὸν ἐμπόδισε νὰ διέλθῃ.

— Ποῖος λοιπὸν πρέπει ν' ἀποθῆνῃ, ἂν ὄχι ἐγὼ; ἀνέκραξεν ὅλη ἐξημέμη· ἂν ὄχι ἐμὲ, ποῖον λοιπὸν θὰ φρονέσῃς.

— Δὲν θέλω νὰ φρονέσω κἀνέναν, ἀπεκρίθη ὁ Γρανλιέ μὲ μειδιάμα γλυκὺ καὶ περίλυπον.

— Τὸ ὀμνύεις;

— Σὲ δίδω τὸν λόγον μου.

— Διότι, κύριε δὲ Γρανλιέ, ἂν ἔχῃς τὴν δυστυχίαν νὰ ἐγγίσῃς μίαν τρίχα τῆς κεφαλῆς του θὰ φρονεῖσθαι ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου!

— Δὲν σὲ ἠρώτησα κἂν ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά του, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ νέος καὶ ἐξῆλθεν.

Ἦτο δὲ σχεδὸν ἡμέρα. Ὅτε μετὰ τινος ὥρας ὁ δὲ Γρανλιέ εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του, εὗρεν αὐτὴν ἐξηλωμένην ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἔχουσαν τρομερὸν πυρετόν· αἱ χεῖρές τῆς ἔκλειον ὡς φλόγες, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἀγριοί, καὶ ἡ ἀναπνοή τῆς φλογερά. Ἐν τῇ παραφροσύνῃ τῆς ἔβλεπε τὸν Ὀκτάβιον πληγωθέντα ὑπὸ τοῦ Γρανλιέ· ἐξῆται συγχώρησιν ἀπὸ τὸν ἐκπνεόντα μνηστῆρά τῆς, ὅστις τὴν ἀπέκρουε καὶ ἀπέθνησκε καταρῶμνος αὐτὴν. Ὁ δὲ Γρανλιέ καθήσας πλησίον τοῦ προσκεφάλου τῆς προσεπάθει νὰ τὴν καθησυχάσῃ· ἀλλ' ἐφάνετο εἰς τὴν Μαρίαν ὅτι εἶχε τὰς χεῖρας βεβημένους εἰς φίλτατον αἷμα, καὶ ἀπέστρεψεν ἐντρομοῦς τὴν κεφαλὴν.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΠΟΛΕΩΣ. Κατὰ τὴν ἐν Αὐστραλίτσω μάχην, καὶ ἰδίως τῇ 27 Νοεμβρίου τοῦ 1805 ἔτους, ἱατρὸς τις τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἀπομακρυνθεὶς ἀσυλλογίστως τοῦ στρατοπέδου καὶ παρεκτραπείς τῆς εἰς αὐτὸ ἀγούσης ὁδοῦ, ἐπορεύθη εἰς τινὰ μικρὰν πόλιν ὑπὸ τετρακοσίων αὐστριακῶν

στρατιωτῶν φρουρουμένην· συλληφθεὶς δὲ ὠδηγήθη πρὸς τὸν διοικητὴν, ὅστις ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἦλθεν ἐκεῖ πρὸς κατασκόπευσιν.— Οὐχί, ἀπάντησε θαρράλως καὶ ἐτοιμῶς ὁ ἱατρός· ἦλθον ἵνα προστοιμάσω τὸ ἀπαιτούμενον νοσοκομεῖον διὰ τὸν παρακολουθοῦντά με γαλλικὸν στρατόν.— Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αὐστριακοὶ ἀνεχώρησαν δρομαίως, ἐγκαταλιπόντες τὴν πόλιν ἣν καταλαβῶν ὁ ἱατρός κατὰ τοὺς στρατιωτικὸς τύπους ἐν ὀνόματι τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, εἰδοποίησεν ἄνευ ἀναβολῆς τὸν προϊστάμενον αὐτοῦ στρατηγὸν ὅπως ἀποστείλῃ ἀπόσπασμα στρατιωτῶν, ὕπερ καὶ ἐγένετο.

ΟΝΟΣ. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν εἰσήλθε, κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων, εἰς τὴν αἴθουσαν γερμανικοῦ τινος πανεπιστημίου ὄνος. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἤρξαντο κρυφαῶς, καὶ τρόπον τινὰ χλευάζοντες τὸν καθηγητὴν, ὡς ἀξιοθένητα τοιοῦτου ἀκροατοῦ. Ὁ καθηγητὴς ὁμοῦς οὐδὲν ταραχθεὶς ἀπάντησεν αὐτοῖς εὐφωδῶς διὰ τοῦ ἐξῆς εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ· «*In propria venit et sui eum non receperunt*» ἥτοι «*Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.*»

ΓΡΑΙΑΙ ΕΥΕΙΔΕΙΣ. Ἐν τῇ Γραφῇ ἀναφέρεται ὅτι βασιλεὺς τις ἠράσθη τῆς Σάρας κατὰ τὸ 90 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Ἐν δὲ τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας ἀπαντῶμεν ὅτι ἡ Δουκίσσα de Valentinois ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην τοῦ τότε βασιλέως τῆς Γαλλίας· καὶ ὅτι ἡ μάμμη τῆς Dauphine, ἐν ἡλικίᾳ 400 ἐτῶν ἐφάνετο τρυφερά καὶ εὐειδῆς ὡσανεὶ ἦτο μόλις τριακοντοῦτις. Δυστυχῶς τὰ τοιαῦτα παραδείγματα σπανίζουσι τὰ μέγιστα.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ. Παρεπιδημῶν ἐσχάτως ἐν Νάξῳ εἶδον παρὰ τῷ Κ. Φ. Σουμαρίππ χειρόγραφον γεγραμμένον εἰς τὴν καθολικουμένην γλῶσσαν καὶ πραγματευόμενον περὶ Ἀστρολογίας, καὶ μαγείας ἢ τῆς κοινῶς καλουμένης Σολομονικῆς τέχνης. Ἀπὸ τινος δὲ περικοπῆς τοῦ βιβλίου τούτου εἰκάζω ὅτι μετεφράσθη ἐκ τοῦ λατινικοῦ ἢ τοῦ ἰταλικοῦ κατὰ τὰ τέλη τῆς 17 ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς 18 ἑκατονταετηρίδος. Δυστυχῶς ὁμοῦς ἐστὶν ἀτελές, καθότι τινὰ μὲν τῶν φύλλων αὐτοῦ ἐλλείπουσιν, ἄλλα δὲ εἰσὶ μᾶλλον ἢ ἦττον παρεφθαρμένα· ὅπως δὴποτε ἐπειδὴ ὁ μνησθεὶς Κ. Σουμαρίππ μοι προσέφερεν αὐτὸ φιλοφρόνως, ἐνόμισα καλὸν ἵνα, χάριν φιλολογικῆς περιεργείας, ἐναποθέσω αὐτὸ ἐν τῇ δημοσίᾳ τοῦ Κράτους βιβλιοθήκῃ. Χάριν δὲ τῶν φιλομούσων τῆς Παρθώρας ἀναγνωστῶν, σημειῶ ἐνταῦθα αὐτολεξίαι καὶ κατὰ γράμμα, τὴν ἐξῆς σύντομον περικοπὴν ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ ἐπιγραφομένου «*Πιθανομαγία*».

«Ἐπαρε πιθακτῆριον καὶ γέμισον αὐτὸ νερὸν ζωντανόν, ἀπὸ πηγᾶδην· καὶ φέρε αὐτὴν εἰς τὸ σπίτην

καὶ βάλε τὴν εἰς τὸ παρθύριον, ἀντίκρυς τοῦ ἡλίου ὅταν ἀνατέλλῃ· καὶ κάμε δάφνινον στεφάνην καὶ ἔπαρε παρθένον παιδίον ἐλαφρόστυχον· καὶ κάμε μίαν μίδαν, ἦγουν σὺν κύκλον καὶ λέγε τοῦ παιδίου εἰς τὸ ὠτίον τοῦτα τὰ ὀνόματα.— *φύρρ. ζ. ἀση μοτάρ. γεμή. πασή. σερχλή. φασίρ. ἐλιμί. ἀργεμή. φασάρ. σοχάρ. φασουτάρ. ὀρκίζω καὶ ἐξορκίζω* σας νὰ καθυρίσετε τοὺς ἐρθραμοὺς τοῦ παιδίου τούτου νὰ ἰδῇ τὰ στοιχία σας μέσα εἰς τὴν γαστέραν· καὶ τότε φέρετε εἰς τὸ παιδί τὸ στεφάνη τὸ δάφνινον, καὶ σὺ ζῆχου καὶ λέγε τὸν ὀρκισμόν.— *Ὀρκίζω σας καρὸβ. καὶ γεχάτζ. μαιτροῦ, σελιά, τζουκαρά, ραφγιά, γλωσσείας. ῥιποδώρ, ὀρπιστερῶν, μαλαβ. λιμῶν, λαπιποτέ, μπαφακί, ἐρινός, σαρκιά φλιμηθῶν, ποτζετάρ, μαρσιτάρ, ἀβλοτέ, ρακα. τιλά, καὶ τὰ τάγματα ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκεσθαι, ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ εἰς τὴν γῆν, ἢ εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ εἰς ποταμὸν, νὰ ἔλθετε νὰ καθίσετε ἐδῶ μέσα εἰς τὴν γαστέραν τούτην· ἐσεῖς καὶ ὁ βασιλέας σας, καὶ ἐγὼ νὰ ἐρωτήσω εἴτη θέλω.— Ταῦτα εἰπέ τα φορτῆς γ', καὶ τότε ἀρώτησε τὸ παιδίον ἂν ἦλθεν τί φουσάτον· καὶ ἂν ἦλθεν εἰπέ, φέρετε τοῦ βασιλέως τὸ θρονί νὰ καθίσῃ.»*

«Ἐξορκισμὸς καὶ ἐρώτησις διὰ κλέπτην.

Ὀρκίζω σε ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ὄρτα. *γηχλιά, πο. λήμ, ἐχοχαή,* καὶ ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων *καουδιέρ καὶ σουδιέλ,* νὰ μοῦ εἰπῆτε καὶ νὰ μοῦ ἠμολογήσετε τὸν κλέψιντα τὸ ὄνομα καὶ πῶς ἀκούει, καὶ ποῦ στέκει καὶ νὰ τὸν φέρετε νὰ τὸν εἰδῇ τὸ παιδίον ἐκεῖνο εἰς τὴν ὕψιν, καὶ τ' ὄνομα τοῦ νὰ τοῦ ποῦσι, ποῦ ἔχει τὸ πρᾶγμα βλαμμένον.»

ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ. Ὁ ἐν Θῆξᾳ Κ. Γάσππρης Ν. Σιρίγος εἶχε κληρονομήσει ἐκ τοῦ πρὸς παπποῦ αὐτοῦ τέσσαρας εἰκόνας ἀγοραποιείας παρ' αὐτοῦ ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν γάλλων ἔλθωσιν τῆς πόλεως ἐκείνης, παριστώσας διαφόρους τῆς Γραφῆς σκηνάς. Τὰς εἰκόνας ταύτας παρατηρήσας ἐσχάτως ὁ καλλιτέχνης Κ. Μ. Φυτάλης ἐθεώρησεν ὡς ἀριστουργήματα τῆς τοῦ Ῥαφαήλου σχολῆς, ἐπομένως ἐξετίμησεν αὐτάς ἀντὶ ὀκτακοσίων περίπου χιλιάδων (ἀριθ. 800, 000) δραχμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Σιρίγος προτίθηται νὰ ἐκποιήσῃ αὐτάς, εὐχῆς ἔργον ἦτο ἂν ἠγοράζοντο παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐθνικὴν πινακοθήκην ἐν ἧ, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κ. Φυτάλου, οὐδεμία εἰκὼν εὐρίσκειται ἀξία νὰ παραβληθῇ πρὸς αὐτάς.

I. ΔΕ-ΚΙΓΛΛΛΔΣ.